

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 23 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A fekete város.

Budapest, február 16.

A fekete város: Trieszt. Gyászlobogók lengenek a házak ormairól, fekete ott még a levegő is. Ki halt meg? Néhány védtelen ember, aki emberszámba se ment tán, amíg élt. Aztán meg asszony is van a holtak között, több is. Névtelen kis teremtesek, akik még a statisztikában se igen számítottak. S ilyen halottakért öltözködnék feketebe az osztrák kikötőváros? Nem. A holtakat városi költségen el fogja takarítani, de akiért gyászba öltözik, az nem ember. Triesztben meghalt a józan ész. Azért fekete most a város.

Az osztrák törvényhozásban Koerber miniszterelnök igazolni próbálta a trieszti vérontást. Azt mondta, hogy a katonaság kénytelen volt a tömeg közé lőni, nem tehetett másképp. Nekünk talán se okunk, se jogunk megkérdezni, hogy kitől kaphatott Koerber ilyen információt. De kiütözik önkéntelen a kérdés, hogy kitől: — mert a trieszti hatóság jelentése abszolút nem fűdi az osztrák miniszterelnök állítását, sőt határozottan azt a súlyos vádat tartalmazza, hogy a katonaság elhírtelenkedte a dolgot. Ha pedig így áll a dolog s nem valószínű, hogy a trieszti hatóság komoly hit nélkül emeljen ilyen vádat, akkor már egyszerűen emberség kérdése, hogy a világ közlelőiből is vizsgálja, kicsoda hangulatbeli okok idézték elő a katonaság romboló hirtelenségét. Talán fel volt bűszülve a katonaság a sztrájkoló követéseitől, viselkedésétől, galádságától? Talán csak egy szikra kellett, hogy explodáljon? Mert akkor elvégre még menteni is lehetne az esetet. Hiszen a katona is ember: ha dühbe hozták, elvezetheti a flegmáját.

Hát nézzük a dolgot. A trieszti hajó-

kazánfűtők követelésekkel állottak elő, hogy velük emberségesebben bánjanak. Aki tudja (és ki ne tudná?) hogy kicsoda bestiaélet a kazánfűtő, az nem fog rajta megütödni, hogy a trieszti kazánfűtőknek lehetnek kívánságai emberségesebb bánásmód irányában. S ha szabad ezeket a kívánságokat a később történetek világításában bemutatni, mindenesetre a munkások mellett szól, hogy nem kívántak felháborítót, mert hiszen néhány órai tanácskozás elégséges volt, hogy megannyit teljesítsék. Az első gyilkos sebet tehát már akkor ütötték a józan észnek, mikor általános sztrájkig, tüntető felvonulásokig, terrorizmusig hagyták érne a dolgokat, holott minden kívánság teljesíthetőnek találtott. Mért kellett a rémület ódiómával megadni azt, amit emberségből is illet megadni? Ezt józan észszel fölérni nem lehet. De ha a józan ész már halálos sebben vérezett, a katonaságnak azért még nem volt oka, hogy eleve indulatosan áézzon a sztrájkoló dolgára. Neki ugyan mindegy lehetett, hogy akarnak-e a munkások valamit s jogosan akarnak-e vagy sem? Az ő dolga az volt, hogy a rendre ügyeljen, egyéb semmi. Hideg érdektelenségében tehát elhírtelenkedésre oka nem volt. Mégis azt kiáltja a trieszti hatóság jelentése, hogy a katonaság elhírtelenkedte a dolgot. Lőtt, puszított — elhírtelenkedve. Hát miért? S itt következnék azok a jelenségek, melyek azt látszanak igazolni, hogy a katonaság jóformán csak hiúságból rögtönözta a vérengzést, ami aztán a józan ész halálát jelenti.

Igenis, a jelenségek azt látszanak igazolni, hogy az egész vérengzés sértett hiúságból történt. Ahol a tömeg közé lőttek: az áldozatok közt mindig volt egy pár asszony, egy pár gyerek. Piff-paff: egy asszony holtan rogy össze. Piff-paff: egy rongyos gyerek legurul a sirba. Így szólnak a jelentések.

Hát ezek az asszonyok és gyerekek veszélyeztették a katonaságot? Nevetséges. Ezek a rongyos tömegek csak sivalkodtak, talán gyalázkodtak, mialatt türelmetlenül lesték, hogy mit végez a tanácskozó sztrájkbizottság. Ezekben a tömegekben több volt az asszony, gyerek, mint a férfi. Asszony, gyerek hamar hajlik a csufondároskodásra s éppen nem valószínű, hogy éő türelmetlenségben a trieszti katonaság is megcsufolták a katonaságot. Egy vízipuskával szét lehetett volna őket kergetni — a katonaság pedig közbük lőtt. Ez nem kénytelenség, ez csak sértett hiúság, okatlan bosszankodásból fakadt bosszu. S már azt csak nem fogja velünk elhitetni senkisé, hogy a katonaságnak ilyenkor is kötelessége volna az önvédelem végső eszközeihez nyúlni. Asszonyok kofalkodása, gyerekek nyelvtölgötése még nem teszi nevetségessé a hadsereget. Igenis, nevetségessé teheti az, ha ilyenkor mindjárt gyilkos fegyvert ragad. S ha ez a trieszti viselkedés nem volna olyan szomorú, nevetségessé kellene mondani. Ez már igazán minden józan ész megcsufol. Ha ellenség ellen küldik a katonaságot: van rá gond, hogy rátermett, judiciummal bíró ember vezesse, aki tudja, mikor, mit és hogyan kell cselekedni. S ha a saját testvéreinek rendszabályozására vezénylik ki a katonaságot: akkor nem kell arról gondoskodni, hogy a kirendelt katonaságot judiciumos ember vezesse? Az a legkevésbé, amit a katonaság igénybevételekor kívánni lehet és kell, hogy érett, okos, nyugodt, judiciumos katonát állítsanak az élére. Az ilyen is juthat olyan helyzetbe, hogy lövnie kell, de elhírtelenkedni semmit sem fog.

Triesztben pedig hivatalos bizonyítvány mondja, hogy elhírtelenkedés történt. Az elhírtelenkedésnek sok férfi, asszony és gyerek

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(170)

Öt ilyen paripát szerzett be tehát Sagloba; ezenkívül pompás kozák ruhákat a maga, társai és a hercegnő számára. Rzendzian a nyeregyszerű számról gondoskodott és mikor már mindennel felszerelték magukat, utra keltek, vállalkozásukat az Istennek és Szent Miklósnak, a szüzek pátronusának kegyeibe ajánlván.

Alruhájokban könnyen kozákhetmanoknak nézhették őket, ami gyakran meg is esett és a lengyel őrszemek nem egyszer tartóztatták föl őket utjokban. Előttük azonban könnyen igazolta magát Sagloba. Egy ideig barátságos vidéken haladtak, a királyi ezredei ugyanis jókora területtel szállottak meg s csaknem egészen Barig nyomultak előre, hogy az ott gyülekező kozák-csapatokat szemmel tarthassák. Köztudomású volt már, hogy az egyezkedés meghiúsult és hogy a háború már kitorében van, habár még egyik fél sem vonult fel a teljes haderejével. A perjeszlavi fegyverszünet pünkösdkor véget ért és a portyázó csapatok csatározása, mely sohasem szünetelt teljesen, most egyre komolyabb alakot öltött. Már csak a csatajélt várták mind a két oldalon. E közben a mezőségen beköszöntött a tavasz. A lopatkókkal felszántott földet buja fű és vérvörös pipacs borította, amely mintha az elesett hősök véréből fakadt volna. A csatamezők fölött a pacsiirta csatagott és a levegőn lármázva, rikoltozva, nagy rajokban vonultak keresztül a madarak ezrei. A magas fű

között helylyel-közzel a pocsolyák vize, mint valami fényes pánél úgy esillogott, amint a lalngyos szellő felborzolta és a vízben estéknél lármás hangversenyt tartottak a békák.

Mintha a természet is a kiengesztelődést akarta volna, mintha a sebeket akarta volna behégyesíteni és a fájdalomat esillapítani, virágszönyegek alá rejtette a sirdombokat. Földvidult az ég és a föld, mindenütt friss, üde vidámság áradott szerte, ragyogott a mezőség, mint valami mesteri festmény, pompázatos színekben tündöklött a szivárvány, mint a kardkötő-öv, amelyet ezerféle színnel ékesített föl a művészi kéz. A mezőkön hangzott csegett a madarak dala és onyhe szellő suhant át rajtuk.

A szivekben vigargok ujongott és bizalom szállotta meg az embereket. Ami lovagjaink is nagy reménységgel néztek a jövőbe. Wolodyjowski folyton danolt, Sagloba elnyújtózkodott a lován és nagy élvezettel melengette széles hátát a napon. Egyszer aztán így szolt a kis lovaghoz:

— En valóban pompásan érzem magamat, mert — az igazat megvallva — a páhinka és magyar bor után öreg esontajimnak a meleg nap-sugár esik a legjobban.

— Bizony, jól esik az ilyesmi mindenkinek! — felelte Wolodyjowski. — Figyeld csak meg, hogy az áhatok is mennyire szeretnek a napon sütkérezni.

— Szerenese, hogy ilyen az időnk! — folytatta Sagloba — mert télen, fagyban sok bajunk volna a kis hercegnővel.

— Csak a kezünk között lenne már! huncut legyen a nevem, ha még egyszer elrabolja valaki tőlnk.

— En csak attól félek, hogy ha a háború kitor, a tatárok majd ellepik ezt a vidéket és elcsipnek minket. A kozáktól nem félek. A paraszatok elől sem kell nagyon bujkálnunk, mert amint látom, kozáktüncöknek néznek minket. A saporogiaiak különben is nagy tiszteletben tart-

ják a menlevelet és Bohun neve a mi büvös palástunk.

— En ösmerem a tatárokat, mert Lubineban örökösen csotepatézunk velük. Nekem és Wiersalnak sohasem volt tőlük nyugtunk, — szolt Wolodyjowski.

— En is jól ösmerem őket! — szolt Sagloba. — Már említették néked, hogy több estendeig éltem közöttük és nagy méltóságokat is nyerhettem volna. De mivel nem akartam pogányná lenni, minderről le kellett mondanom, sőt majdnem vértanuságot szenvedtem, mert a főpapjuk meg akartam téríteni az egyedül üdvözítő vallásra.

— Hiszen egyszer azt mesélted, hogy mindez Galatiban történt meg véled!

— A galatii dolog egészen más, és a krimi is egészen más. Ha azt hiszed, hogy Galatínál végződik a világ, ugy nem nagy földet ismerz. Hiszen több a sántantjazat a világon, mint keresztény.

Most Rzendzian is beleszolt a beszélgetésbe:

— Nemesak a tatárokkal fog meggyülni a bajunk. Nem is mondtam még el az uraknak, mit beszélt Bohun. Azt mondotta, hogy a szakadékat a gonosz lelkek őrzik. A hercegnő nőiporkolábja, az az asszonyi szörnyeteg maga is borsorkány és az ördögökkel cimborál! Ki tudja, nem fogják-e így ellenünk megvédeni? Golyót öntöttem szentelt ölből, mert másféle golyó biztosan visszapatannék róla. Azonkívül pedig egy egész sereg kísértet és vámpír őrzi a bejáratot. Igérjék meg az urak, hogy nem fog bajom esni! Mert ha bajom esik, hát akkor hogy kapom meg a jutalmamat?

— Fajankó! szolt Sagloba, egyéb dolgunk nincs, mint hogy a te életre vigyázzunk! Az ördög nem esavarja ki a nyakcsigolyádát, de ha megönné, akkor se volna nagy kár érted, mert te már a kapzsiságot folytán ugy is a hatalmába estél! En már vén legény vagyok és nem me-

esett áldozatául. De nem ezért öltözött feketebe Trieszt. A józan éssz gyászolják ott. Mert ha a józan ész korábban ki nem mulik: elmaradt volna a sztrájk is, a vengrész is.

BELFÖLD.

A püspöki konferencia. A Vaszary Kolos bíboros hercegprímás által tegnapi összehívott püspöki tanácskozást ma délelőtti 11 órakor folytatták ugyan- csak a primási palotában. A mai konferencián báró Hornig Károly veszprémi és Fircsik Gyula munkácsi püspököket kivéve a tegnap is megjelent egyháznagyok vettek részt, hogy megvitassák folytatásán azokat a módosításokat, amelyeket a püspöki kar memorandumában kimondott elvek alapján a katolikus kongresszuson érvényre akarnak juttatni. A mai folytatásos tanácskozás délután 2 óráig tartott és azon mindvégig Vaszary Kolos bíboros hercegprímás elnököl. Teljesen végeztek a katolikus alapokra és iskolákra vonatkozó módosításokkal és ezek szövegezésével az elsőre nézve Várossy Gyula székesfehérvári püspököt, a másokra nézve Fehér Ipoly pannonhalmi főapátot bízták meg. A módosításokat kinyomtatják és az autonómia tagjai között előzetes tájékoztató céljából kiosztják. Ezzel a tanácskozást teljesen befejezték és így egyelőre több konferencia nem lesz.

A békeegyesület közgyűlése. A magyar békeegyesület választmányá ma délelőtti 11 órakor ülést tartott a képviselőház elsőemeleti tanácstermében Vambergy Árnin egyetemi tanár elnök vezetés alatt. Az ülésben megállapították a közgyűlés napirendjét. A választmány egyben elhatározta, hogy a közgyűlést nem február 22-ikén tartja meg, hanem március hó folyamán.

Képviselőjelölés Szolnokon. Szolnokról táviratozzák: Ma nagy lelkesedéssel jelölték Szolnokon Kreutzer Balázst Kossuth-párti programmal. A jelölésre Barabás Béla, Bedőházy János, Horváth Gyula, Mukits Simon, Molnár Ákos, Bakonyi Samu képviselők és Gara József szerkesztő utaztak le a Kossuth-párt megbízásából. A Nemzeti Szálló nagyterme szorongásig megtelt közönséggel. Kreutzer Balázs nagyhatású beszédet mondott. Utána Gyömrői Felix, Szevaid Mihály, Rónay Ferenc, dr. Mandel Sándor és Kerekes Géza beszéltek. Kossuth Ferencet táviratilag üdvözölték.

A gyulafehérvári mandátum. Gyulafehérvárról táviratozzák: A szabadelpvűpárt mai napon tartott értekezletén egyhangúlag újból dr. Mohay Sándor államtitkárt jelölte képviselőnek s a jelöltség elfogadására táviratilag kérte fel.

gyek fejfel a fálnak. Azt pedig jegyezd meg magadnak, hogy ha Horpyna százszor boszorkány is, én még nála is hatalmasabb varázsló vagyok! Perejeslavban kitanultam a boszorkány-mesterséget. Horpyna az ördög szolgálója, az ördögök pedig az én szolgálóm. Ha akarnám, téged is ökörré varázsolhatnának, de nem bántalak.

— Azt jól teszed, uram! — most azonban mégis csak használd föl a hatalmat, mert mindig jobb biztonságban lenni.

— Én pedig — szolt Wolodyjovskij — az igaz ügyünkbe és az Isten oltalmába vetem inkább minden reményemet. Ha Bohunt és Horpynát az ördögök oltalmazzák, velünk meg az égi seregek tartanak, akiket nem győzhet le semmiféle pokoli hatalom. Ha sikerrel fogunk járn, hét gyertyát égetek Szent Mihály arkangyalnak.

— Én is hozzá fogok tenni egyet, — szolt Rzendjian — de csak azért, hogy Sagloba ur ne rémitgessen mindig az ördök kárhózzattal!

— Már pedig én leszek az első, aki a pokolra foglak küldeni, ha nem igazodol el azon a gyalázatos helyen.

— Hogy nem fogok eligazodni? Csak jussunk el a Waladynkához, onnan bekötött szemekkel is eltalálók a szakadékhöz. A part mellett fogunk lovagolni egészen a Dnyeszterig, itt jobbkézről fekszik a szakadék. Megösmérjük mindjárt, mert nagy köszikla zárja el a bejáratát. Az első pillantra úgy látszik, mintha egyáltalán be sem lehetne oda jutni, de a sziklán egy hasadék van, valóságos alagút, amelyen egymás mellett két ló tud keresztül menni. Csak odaig eljussunk, akkor aztán el nem menekül előlünk senki sem, mert ez az egyetlen bejárat a szakadékba. Olyan magas sziklafal veszi körös-körül, hogy azon talán még a madár se tud keresztül jutni! Az a boszorkány könyörtelenül elpusztítja mindazokat, akik engedelmen nélkül akarnak bejutni, hej, sok csontváz hever ott.

(Folytatása következik.)

A letenyi petítő. Letenyéről írják a Magyar Távirati Irodának: A letenyei választók a Szálló Géza néppárti képviselő ellen beadott petíciót tudvalegőleg visszavonták. Most azonban a törvény által előírt záros határidő alatt újabb kérvényt adtak be a Kuriához.

KÜLFÖLD.

A mandurial kérdés. Berlinből táviratozzák: A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapi kelttel: Khinai forrásból hírlik, hogy a mandurial kérdésben Amerika ellenállása nem az Oroszország és Khina között kötetendő államszerződés ellen, hanem az orosz-német bankkal tervezett szerződés ellen irányul. Az államszerződés kapcsán tervezett ezen egyezmény Oroszországnak Manduországnak monopóliumot biztosítana a bányászatra és a vasutépítésre, ezt pedig az Egyesült-Államok nem engedheték meg.

Kovacevics lemondása. Belgrádból táviratozzák: A király elfogadta Kovacevics vallás- és közoktatásügyi miniszter lemondását, minthogy a szakupstina az új népoktatási törvény tárgyalása alkalmával az iskolafelügyelőik intézményének meghonosításáról szóló vitás paragrafusokat elvetette. A vallás- és közoktatásügyi tárca vezetését egyelőre valószínűleg Milovanovics kereskedelemügyi miniszterre fogják bízni.

A szófiai török biztos meztelül. Nedzsib Melhame efferndi, a szófiai török császári biztosat nemrégiben visszahívta a szultán állomáshelyéről. Beavartott helyen ösmerek ennek a visszahívásnak igazi okát. A biztos ur ugyanis egy idő óta sűrűn jelentette Konstantinápolyba, hogy Szófiában a török ház előtt macedónok tüntetnek és ez alkalommal a szultánt is szidalmazták. Miután a bolgár kormány ezzel szemben tehetetlennek bizonyult, Nedzsib efferndi azt ajánlja saját kormányának, hogy Gesov konstantinápolyi bolgár ügyvivőt küldjék haza Szófiába. Szaid basa nagyvezír ebben a tárgyban Gesovval újból értekezett és ez adatokkal bebizonyította, hogy a szultánellenes tüntetéseket maga a császári biztos rendezteti a saját pozíciójának erősítésére. Szaid basa erre rávette a szultánt, hogy Nedzsib efferndi baladéktalanul bizzassa haza. Ez meg is jelent a Yildizben, de a minap külön engedély nélkül vissza akart utazni Szófiába, a stambuli pályaudvaron azonban Mehmed Cserkesz basa letartóztatta és a palotába vitte, ahonnan aztán ismét szabadon bocsátották, csakhogy állandó megfigyelés alatt tartják.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK.

Budapest, február 16.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Február 15-én új előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király itthon.** Ő felsége a király ma misét hallgatott a Szent István-templomban, amelyet Kanter Károly apátplébános mondott. A király holnap, hétfőn általános kihallgatást tart, este fél 9 órakor pedig Bécsbe utazik.

— **A király adománya.** A király az ujonnan épült titeli evangélikus templom javára 1200 koronát adományozott.

— **A cár a Vörös-Keresztnek.** Pétervárról táviratozzák: A cár 50.000 rubelt adományozott a Vörös-Kereszt hetedik nemzetközi kongresszusának költségeire, amely május 29-én lesz Pétervárott.

— **A miniszterelnök ebédeje.** Széll Kálmán miniszterelnök ma délután 6 órakor ebédet adott, amelyre hivatalosok voltak: herceg Liechtensteini Rudolf első főudvarmester, herceg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, gróf Széchenyi Gyula ő felsége személye körüli miniszter, gróf Szapary Gyula kir. tárnokmester, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán, gróf Zichy Jenő v. b. t. t., gróf Paar Ede lovassági tábornok, gróf Festetics Tassilo kir. főpohárnokmester, Dolfras Arthur tábornok, gróf Csekonics Endre főszolgatartó, gróf Apponyi Lajos udvarnagy, gróf Andrássy Gyula v. b. t. t., gróf Lützeno Henrik v. b. t. t. és kútiügy-minisztériumi osztályfőnök s König Károly kabinet-irodai osztályfőnök.

— **A tanítók árvái.** Ennek a hónapnak huszadikán lesz huszonnegy esztendeje annak, hogy XIII. Leó pápának választották. Ennek az évfordulónak öröme Bubic Zsigmond, a kassai püspök, elrendelte, hogy a templomokban háláadó istentiszteleteket tartsanak és péterfilléreket gyűjtsenek a közönség között. A péterfillérek mellett azonban a templomok áhitatos publikumának jóindulatába ajánlja a püspök a tanítók árváit is. Azok számára is rendeznek gyűjtést. Ennek az intézkedésnek az indokolását így mondja el a püspök:

Ha a szegény tanító elhalálozik, gyakran nagyszámú család sok gyermek marad utána. Az ilyen szegény tanítónak legsúlyosabb gondjai közé tartozik az, hogy mi lesz gyermekeiből íkőképp azokból, akik még serdülletlenek. Árva maradvány, nagy és nehéz küzdelemmel neveli őket tovább az édes anyja de sokszor egészen árvák, apátlan és anyátlan árvák maradnak a gyermekek. A jó emberek gondoskodnak az ilyenekről de gyakran nincs mód rá, hogy mindazoknak gondát viseljék, akik erre rászorulnak. É miatt jölelkü emberbarátok már régen arra törekednek, hogy egy árvaházat alapítsanak, amelyben elhalt katolikus tanítók árvái neveltetésben részesüljenek. Csakhogy még eddig ezt az árvaházat nem lehetett megépíteni, mert arra sok pénz kell. De gyűjtik azt olyvást és Isten segítségével majd csak eljön annak az ideje is, hogy ez az árvaház létrejöhön. Ez azonban még nem elég, mert arra hogy abban az árvaházban azután a tanítók árvái nevelést és gondozást találjanak, még külön sok pénz kell, amelynek kamataiból az ilyen árvagyermek gondozásában részesüljenek. Én tehát ezt az ügyet egy lépéssel előbbre szeretném vinni, azzal, hogy a jelen év folyamán ama tíz napon, amelyen ő szentsége számára péterfilléreket gyűjtünk, a tanítók árvaházára is gyűjtünk. A lelkesek azután ezeket a pénzeket is be fogják küldeni hozzám és én e célra begyűlt összeget elküldöm az egri székeskáptalanhoz, amely máris kezeli a katolikus tanítók árvaházára begyűlt pénzeket. Ott azután az az összeg, amely a kassai egyházmegyében a jelen év folyamán erre a célra begyűl, mint ami egy egyházmegyének hiveinek adománya, külön fog kezelteni, kamatoztatni s ha az árvaház majdan felépül, ezen összegből, mely addig a kamatokkal is megszorodik, a kassai egyházmegye területén elhalt katolikus tanítók árvái fognak neveltetni és ez az alapítvány örök időkre XIII. Leó pápa nevét fogja viselni.

— **Kinevezések az állami számvevőszéknél.** A hivatalos lap közlése szerint a király a számvevőszék elnökeinek előterjesztésére dr. Strausz István titkárrá kinevezte s ugyanakkor Pataky László és Janovecz Lajos számtanácsosoknak a titkári címet, Koller József irodaiigazgatónak pedig a főszámtanácsosi címet adományozta.

— **Tolsztoj állapota.** Pétervárról táviratozzák: Tolsztoj állapota az utolsó napokban rosszabbra fordult. A hal tudó izzadmánya növekedett. Ma reggel a hőmérséklet 37,8, érverés 84 volt. A beteg elég jól érzi magát, de nagyon gyöngye.

— **Mozgalom az ügyvédek között.** A budapesti ügyvédi kamara ez év március havában tartja tisztújító közgyűlést, mely ismét 3 évre dönti el a kar vezetésének sorsát. Ezuttal György Elek halála következtében új elnök választásáról is van szó, amelyre — mint a Magyar Híradó jelenti — a kar többsége Szivák Imre országgyűlési képviselőt emlegeti. A harmadéve alakult reformpárt szombat este népes értekezletet tartott, mely dr. Stern Soma indítványára dr. Kenedi Géza ügyvédet választotta elnökévé, jegyzővé pedig dr. Berényi Sándort. Az értekezlet lényegében a korábbi reformprogramot vette alapul, s ennek a változott viszonyokhoz mért megkésztetésére Szivák Imre elnöklele alatt 20 tagból, Arkovy Kálmán és Hajós Zsigmond elnöklele alatt pedig a kijelölés előkészítésre véget 25 tagból álló bizottságot küldött ki. A reformpárt, mely már a múlt választáson nagy részt ütött a régi rendszeren, jelenleg a budapesti ügyvédi kar legerősebb pártja.

— **A székei kongresszus.** Marosvásárhelyről áviratozzák, hogy ott tegnapi kezdte meg tanácskozásait a székei kongresszus előkészítésére kiküldött bizottság. Farkas Albert alispán üdvözölte a nagy számmal megjelent vendégeket. Ezután Sándor József ajánlatára elnöknek Beó Albertet, jegyzőnek Buday Barnát, Máthé Józsefet és László Gyulát választották meg. Beó Albert azt indítványozta, hogy a kongresszust a jelenlevők együttesen rendezzék. Mindegyik egyesület az elnöke és négy tagja képviselje. Elhatározták, hogy a mentációba a csángókat is bevonják, hogy Budapesten állandó irodát tartanak és a vidéken is — a szükség szerint — felállítanak irodákat. Este a színházban diszlocadás volt, amelyet banketi követte. Ezen Sándor János főispán, Beó Albert, Györfly Gyula és még többen mondtak köszöntőket.

— **Eskü és becsületesség.** A spanyol szentatus egy tagja azt indítványozta egyik legutóbbi ülésén, hogy töröljék el azt az esküt, amit a bíróság előtt a tanúnak le kell tenni arra, hogy igazat vallott. Hogy mivel indokolta meg az indítványát, azt nem tudjuk, de talán egy csomó hamis eskütől akarta megmenteni az emberiséget. Tanu tudniillik mindenre akad és pedig olyan tanu, aki úgy eskszik, mint a parancsolat. A környeknek megvannak az általánosan ismert, állandó tanu is csak a taksa más. Módosabb ember jobban fizet, szegényebb — szegényebben. Bizonyára így van ez mindenfelé a világon, tehát Spanyolországban is. Az eskü helyére a becsületesség tenné a szentatort. Ez bizony a becsületesség csufos devalvációja lenne — s valószínűleg ez volt az oka annak, hogy az indítványt leszavazták, pedig hozzájárult a miniszterelnök is. A képviselőházban azonban újra tárgyalják majd az indítványt s ilyenformán valószínűleg törvénynyé válik az eskü eltörlése.

— **Az omnibuszon.** Párisban történt. Egy ur felszállt egy omnibuszra és nyugodtan leült egy üres helyre, de ugyanabban a pillanatban heves fájdalommal érez. Utána néz a dolognak, s kislül, hogy egy nagy szög a bűnös, amely kibújt az omnibusz lécájából, s nemcsak hogy megszurta utasunkat, hanem még jól fel is hasztotta a pantallóját. De a helyeit, hogy szólt vagy káromkodott volna, mit száz ember közül kilencvenkilenc majdnem bizonyosan megtesz ilyen esetben, szép esőndesen leült s csak arra volt olykor-olykor gondja, hogy a ruházatán megeseit kellemetlenséget leplezze. Mikor aztán jött a kalauz, hogy a szokásos viteldjait kérje, a mi emberünk szép lassan tagadólág csóválta a fejét, s csak ennyit dünnyögött:

— Nem fizetek.

— Mit mond? — kérdezte a kalauz meglepetve.

— Nem fizetek.

— És miért?

— Mert ugy tetszik.

— Ugyan, csak nem mondja ezt komolyan?

— Sohasem beszéltem komolyabban.

— Ej ön nem úgy néz ki, mint aki nem fizeti meg a helyét.

— Lehet, de azért még se fizetek.

Ez a kis dialógus persze nagy derűtséget kelte az omnibusz többi utasai között. Mert hát jürca egy eset volt. Az omnibusz nemsokára állomásra ér s jön az ellenőr, aki, miután megtudta, hogy miről van szó, oda megy „ahhoz az urhoz, aki nem akar fizetni.” Es a kis dialógus megismétlődik csaknem szó-ról-szóra.

— Ön nem akarja megfizetni a helyét?

— Nem.

— Miért?

— Azért.

— Rendőrt hivatok.

— Tessék.

Néhány pillanatnyi várakozás. A többi omnibusz egész táborra törölnek a városban lévő mögött. Végre megjelenik a rendőr, de kinn marad a kocsi hátulján, mert nincs joga ahhoz, hogy a kocsi belsejébe lépjen, onnan kérdezi meg aztán a makacsodó utast, hogy csakugyan nem akar-e fizetni.

— Hogyan, biztos ur. én nem akarék fizetni.

Milyen tévedés! Itt van kérem a hat sous, de nagyon örülök, hogy itt van. Kérem szépen, vegye föl a panaszomat először is e miatt a szög miatt amely a lécából kiáll, másodsor a pantallón elszakadása miatt.

— Mért nem szolt hamarab? — kiáltott a kalauz — magam is fölvettem volna a panaszát.

— Nem, kedves barátom, a világrt sem szoltam, mert ha civakodásra kerül a dolog, akkor nem szerezhetem volna meg olyan könnyen az igazságot. Így ellenben a biztos ur majd hozzá segít.

Az omnibusz-társulat urai természetesen szintén értesültek az esetről. Hát ók is jót nevettek a dolgon és siettek kárpótlást adni a böles omnibusz-utasnak.

— **Szanatórium-egyesület Hódmezővásárhelyen.** Hódmezővásárhelyről jelentik a *Bud. Tud.*-nak: Február 13-án megalakult Hódmezővásárhelyen a szegény tüdőbetegek szanatórium-egyesülete; elnöknek Lukács György főispánt választották, aki a szanatórium-mozgalmat az Alfldön kezdeményezte és szívós kitartással ébren tartja. A hódmezővásárhelyi szanatórium-alap máris tekintélyes. Ez immár a második szanatórium-egyesület az Alfldön. Az első a múltévi december végén alakult meg Gyulán József főherceg és Lukács György főispán elnöksége alatt.

— **Gyilkosság.** Titeből táviratozzák: *Gardinovcán* Bugari Mita bosszúból lorgópisztolyából orozva jobb lapokájába lött *Csircs* Milánnak, ki kocsijával gyanútlanul hajtatott az országuton. Csircs eszméletlen állapotban a kocsiiban terült el, a lovak pedig a lövéstől megijedve vágatni kezdtek és Csircset ki a kocsiából kiesett, felismerhetetlenül összetapohták. A gyilkost a csendőrök ellögték.

— **Marconi-állomás az Etrurián.** Egy washingtoni hölgy, miss Madeleine Thomas, aki már vagy nyolcoszor járta meg az Atlanti oceánt, legutóbb az *Etruria* nevű gőzösön utazott, s érdekesen írja le azokat a megfigyeléseit, amelyeket ezen a hajón a drót nélkül való táviratozás körül tett.

Eleinte — írja — magam is épp olyan tudatlan voltam, mint utáltársam. Legelőbb én is oda mentem a többiekkel a nagy árbochoz, s megbámultam azt a dupla drótot, amely felhúzódott egészen az árbc legvégső csucsáig, s a birket várja a levegőn át. Tudtuk hogy a két huzal azért húzódik fel három lábnyi távolságban egymástól hogy ha az egyik elromlik, akkor a másik zavartalanul vehesse át a munkédést. Ennél a két drótnál többet nem láthattunk, sőt éjjel sem észlelhettünk még csak egyetlenegy elektromos szikrát sem. Zárt hát a legtöbb utas felhagyott a kíváncsiságossal s nem igyekezett megtudni valamit Marconi képviselőjétől.

— Az állomás a hátsó fedélzeten van — mondotta nekem a kapitány — próbálja meg kérem, hátha kieszközölheti, hogy beboosájták. Azt azonban már előre is megmondhatom, hogy ha az apparátus működni kezd, akkor mindenesetre távoznia kell.

A hátsó fedélzeten csakugyan ott állott a szentély, a titokzatos fehér vasházikó, amely elrejtette előlünk az apparátust s Marconi bizalmi képviselőjét, akit magunk közt a *Marconi-embernek* nevezünk. A házikó csak négy láb széles, hat láb hosszú és éppen olyan magas. Semmi különös sincs rajta, akár csak egy másodosztályu kajüt volna.

Csakugyan megkaptam az engedélyt a belépésre. A „Marconi-ember” Francis Stacy ur, fiatal barna szemű angol, fején kis képpi, maga vezetett be a házikóba s kitarót nyugalommal felel ezer kérdésemre. Minden ragyog és minden fehér ebben a titokzatos kabinban és éppen olyan, mint egy táviróhivatal, csakhogy minden készülékből kettő van. Marconi nagyon praktikus és számít arra, hogy valami véletlenség bajt okoz.

Stacy ur a kérésemet felnyit két skatulyát, amelyben az akkumulátorok vannak. Mindig a kezében van az ébenlávégü srófkules, amely négy-szer akkora, mint amelyet hivatalnokaink használnak. Azért kell ilyen nagy kulcs szerinte, mert a drótnélkül való táviratozásnál az áram négy-szer akkora, mint a régi táviró rendszereknél. A fehér állvány, s a rajta lévő apparátus eltolgatható felé felé. Szemben van az ajtó és egy nagy magas láda, amelyben a távirósávok vannak. Ebben őrzik meg az összes fölvetett táviratot, hogy a feladó megvizsgálhassa és ellenőrizhesse őket. Hat hüvelyk vastag papíroscsövekre vannak felgöngyölve. Két vékony drót húzódik ki a kabinból, tudniillik az apparátusból s bekapcsolódik a két külső dróthoz. Az apparátus alatt van aztán a legkényesebb alkatrés, egy vékony üveg-harang, amelyet Marconi az *elektromos szemnek* nevez. Ez az üvegbura fogja fel az elektromos hirádat és közvetíti az apparátusnál.

Ha Stacy urnak nincs dolga, akkor ott ül a barna ládán, de ha az üvegcövek jelzik, hogy „valami van a levegőben”, akkor nyugtalanul és i egeszen áll az apparátus előtt. Mindig ott kell lenni a helyén, hogy a hajók járását megfigyelje.

— Igen — mondotta Stacy ur — negyven angol gőzessel és száz parti állomással vagunk összeköttetésben. És mindegyikkel harmonikus kapcsolatban vagunk a levegőhullámok által. Tessék csak várni. A készülékünkben van egy A. egy B. összekötetés és úgy tovább de egyik vezető levegőhulláma sem harmonizál a másikéval.

Ragyogott a szeme, amikor magyarázott. Leikes tisztelője Marconinak. Beszélgetésünkét csöngető jelzés zavarta meg. Stacy oda ugrott a készülékhez.

— Az *Umbria* a negyvenedik fokon halad és üdvözletét küldi nekünk — mondotta.

Többször voltam még ebben a kabinban, de többet nem tudhattam meg.

— **Földregés.** *Semahában* tegnap ismétlődött a földregés. Tizenkét embert halva ástak ki a földből. A szomszéd községekben mintegy 20 versztnyi körületben szintén nagy pusztítást vitt véghez a földregés.

— **Beomlott ház.** Nápolyból táviratozzák: Ma délután a Via Calderain (Pendino városnegyed) egy ötemeletes épület teljesen összeomlott. A romok a szemben fekvő épültre zuhantak. Eddig három súlyosan megsebesült emberre találtak, de attól tartanak, hogy sok ember járt szerencsétlenül, mert az utca a szerencsétlenség idején nagyon élénk volt. A hatósági személyek azonnal a szerencsétlenség színhelyére mentek, ahol tűzoltócsapatok és rendőri közegek buzgón fáradoznak a mentés körül. A beomlott ház lakatlan volt. A szomszédos épületek egy részét leoldorta, de a lakók megmenekültek. Mégis aggódnak, hogy a szerencsétlenségnek még több áldozata van. Három gyermeket sértetlenül huztak ki a romok alól.

— **Szerencsémogatás.** *Légrádyék* mentegedőznek. Ennél nyomoruságosabb szerencsémogatást még alig látott a világ. Beléköntek a Budapesti Ujságírók Egyesületébe, hogy ók szabadon választhatták munkatársait, senkit erre nézve megkérdeznai nem tartoznak. Hát ez igaz. De a sajtó munkásainak egyesülete nem is csorbította *Légrádyék*nak azt a jogát, hogy szabadon választhassák munkatársait. Amibe az egylet beleszólt, az a Jókai elcsapatása volt. *Légrádyék* szerződhetetnek, akit akarnak, de Jókait elcsapni joguk nincsen. Ha úgy találják, hogy a Jókai név homályt vet az ő fényességükre, hát menjenek el az ősz költőhöz, kérjék fel, hogy bizonyos idő múlva keressen magának más teret műveinek közlésére és értékesítésére s bízzák rá az időnek és a módnak megválasztását, mikor és hogyan kíván töltik megválni. Am ók nem ezt tették, hanem ráirtak Jókaira, hogy kinttágasabb. Azzal is mentegetőznek, hogy levélük merő udvariasság volt. Ez igaz; de az eljárásuk volt goromba. Még csak az kellene, hogy udvariatlan irással kergessék el maguktól. Hisz az elboasított cselédnek sem szabad olyast a cselédkönyvébe írni, ami megnehezíthetné a másút való elhelyeztetést. Azt is emlegetik *Légrádyék*, hogy mikor a levél elküldése után Jókai a maga végkielégítést kérte, ók azt nem tagadták meg. De hogy kérmie kellett ezt Jókainak, ez volt a *Légrádyék* eljárásának a hábnerje. Jókainak szabályos felmondásra volt jussa, ók pedig elboasított levéllel rohantak meg. Végül azzal mosakodnak, hogy megmaradhatott volna Jókai náluk, csak jelentette volna ki nyilvánosan, hogy nem helyesli annak a lapnak a politikáját, amelynek főszerkesztőjül szerepel. No lám, milyen nagyilekűtek a *Légrádyák*. Ha Jókai cserbenhagyja multját, saját magát, politikai irányát, azt a szerkesztőséget, amellyel évtizedek óta össze van forrva, akkor megkegyelmeztet volna neki. De Jókai makacs volt, nem akarta önértétét beszennyezni, nem akarta saját magát erkölcsileg megsebezni. S ezért a csökönységéért el kellett bocsátatnia. Bemutatuk im a *Légrádyék* mentegedőzését. Tanunk a publikum, hogy ez a mentegedőzés éppen olyan nyomoruságos, mint amilyen felháborító volt a Jókaiaval szemben való eljárás.

Mikszáth Kálmán országgyűlési képviselő ebben az ügyben a következő nyilatkozat közlésére kért től bennünket:

Néhány lap olynemű, meglehetősen zűrzavaros közlést hoz a Jókai-Légrády-ügyben, mintha Jókai „A mi lengyelünk” című regényének a folytatásával bíztak volna meg a kiadó, vagy hogy most az affaire kiüresékek ígérték meg olvasóinknak, hogy olyatmi fogom, — sőt azt is olvastam, hogy már folytatom is. Mindezek úgy tűntethetnének fel mintha én ebben az ügyben a *Légrádyák* részén volnék.

Hát ez nem ill. Nem bízt meg senki a regénynek folytatásával, hiszen ez a legnagyobb abszurdum lenne; sem nem folytattam azelőtt, sem nem folytatam ezután.

A tévedés onnan keletkezhetett, mert a Kisfaludy-Társaságban tojók hó 9-én telovalsolt rövid eibeszélesemnek, melyet a Pesti Hirlap e hó 10-én közölt, hőse egy lengyel, de nem egy lengyel szabadsghős, hanem tréfas értelemben vett lengyel, écsúdi rokon. A lengyelek ilyen egymástáni felvonulása a tárcában egy kedélyes, különben Jókait magasztaló tréfára és meg egyzésre csábított, de az én beszélékémnek ezen a megjegyzésen kívül semmi összefüggése nincs se a Jókai regényével, se a mostani sajnálatos incidenssel, melyről én február 10-én nem is tudhattam semmit, se a tényről, se a szándékról, annál kevésbé, mert a Pesti Hirlap szerkesztőségében 1897 óta nem fordultam meg egyszer sem, a kiadókkal pedig hónapok előtt érintkeztem utóijára a könyvem doigában.

Mikszáth Kálmán.

— **Az érsekujvári állomás kibővítése.** Az érsekujvár-nagysurányi vasutvonal megépítése következtében az érsekujvári állomáson többféle kiegészítés vált szükségessé. Nevezetesen megfelelő átalakítást és kiegészítést igényel a biztosító berendezés és ezzel összefüggésben a forgalmi iroda is kibővítésre szorul, szaporítandók végül a műhelyi vágyónok is. A kereskedelmi miniszter mindeme munkálatok végrehajtását elrendelte és erre a célra 134.000 koronát engedélyezett.

— **Egy osztrák grófné balsorsa.** *Larisch-Moennich* Franciska grófné, *Larisch-Moennich* egykori osztrák pénzügyminiszter özvegye, mint egy bécsi lapban olvassuk, súlyos operáción ment keresztül, a *ballábát* amputálni kellett. Az operáció előtt, amely csütörtök reggel volt, a grófné fölvetta a halotti szentsegeket, mire Hohenneg professor végrehajtotta a súlyos műtétet. A hetvenégyéves grófné a mult héten fájdalmat érzett a ballábában, de eleinte semmi fontosságot nem tulajdonított a dolognak, de a fájdalom úgy növekedett, hogy a grófnának végre ágyba kellett feküdnie. Professzorok és orvosok tanácsa szerdán elhatározta az operációt. A beteg arányag jól érzi magát, Lajos Viktor herceg naponkint tudakozdik állapota felől. *Maria Teresia* és *Erzsébet* főhercegnő szintén élénken érdeklődik sorsa felől.

— **A trieszti munkásforradalom.** *Triest*-ből táviratozta tudósítók: A helytartó a büntető-törvény 129. §-a alapján a tartományi főtörvényszék elnökével és Triest és vidéke főügyészével egyetértve *kihirdette a státáriumot* a lázadás lünetteteire nézve. A hirdetményt a hivatalos *Osservatore Triestino* rendkívüli kiadásában és falragaszon tették közzé, azonkívül a rendőrség is kihirdette a város utcáin. Az *Osservatore Triestino* azonkívül az ősszeminisztériumnak egy február 15-én kelt rendeletét is közli, amely Triest városára és környékére nézve elrendeli az ostromállapotot. A státárium kihirdetése szemlátomást megnyugtatta a lakosságot.

Tegnap estig 95 embert, ma pedig 3 embert tartóztatnak le. A tegnapi nap halottjainak száma 2, a sebesülteké 7. A státárium és az ostromállapot kihirdetése rendezavarás nélkül ment végbe. A szedők ma délután újra munkába álltak. A Lloyd arzenáljában és a Stabilimento Tecnico Triestino-ban is minden bizonynyal megkezdik holnap a munkát.

A péntek délután történt eseményekre vonatkozólag még a következőket jelentik: A Politeama Rosetti-be kihirdetett népgyűlés megtartását már délután fél három órákor megengedte a hatóság és ez rögtön köztudomásra jutott. A gyűlés három óra körül kezdődött. A gyűlés alatt egy néposzpört a Dréher-féle bohottói serfözógyár felé vonult, miután egy másik csoport a Népliget mentén a birodalmi utra ment, de a helytartó lakásához, a Reinelt-villához nem közelített. Valójában tehát az a hír, hogy a tüntetők a nevezett villát megtámadták, mert a népgyűlés megtartását eredetileg megtiltották.

— **A Bennigsen-Falkenhagen-párba** a bíróság előtt. *Hannoverből* jelentik, hogy ott holnap hét óra körül az esküdtészek elé az a párbaeset, amelyben Falkenhagen földbirtokos agyonlőtte Bennigsen tartományi tanácsost, miután a feleségét elszerezte. Az eset nagy feltűnést keltett, s az egész világszerte bejárt. Aligha lesz teljesen nyilvános a tárgyalás, jelentik Hannoverből, mivel az ügyet minden részletében megbolygatják. *Stehmannak*, Falkenhagen védőügyvédjének kivánására Bennigsen elnököt, továbbá a vádlott apját s Bennigsené nővérét is megidéztek tanúknak.

— **Halálozás.** *Grünevald* Mór fővárosi bizottsági tag, a VII. kerület városbírája szombat este hosszas szenvedés után meghalt negyvenkilenc éves korában. Az elhunyt érdemes, tisztességes munkása volt a fővárosi közeletének s a humanitás terén kitéjtett kegyes és jókora munkássága általános nagyrabecsülést szerzett személyének. Előtte volt többek között éveken át a *Kossuth Lajos* (ezelőtt *Pol Zedek*) jótékonyági egyesületnek és ügybuzgósága révén nagy érdemeket szerzett az egyesület felvirágoztatásában. Néje, négy gyermeke és kiterjedt rokonság szülőjére az elhunytat. Temetése hétfőn délután fél háromkor lesz a Csömör-ut 93-ik számú gyászházban, ahonnan a megboldogultat a Kerepesi-úti izraelita temetőbe kísérik örök nyugalomra.

Lindauer Gusztáv államvasuti ellenőr tegnap délután meghalt Budapesten ötvenkilenc éves korában. Az elhunytat holnap szentelik be és 18-ikán helyezik örök nyugalomra a verzei családi sírboltban.

Feldmann Mór, a műszaki irodalmi és nyomdai részvénytársaság ügyvezető-igazgatója 51 éves korában Budapesten meghalt. Temetése ma délután volt nagy részvét mellett.

— **Sztrájkoló munkások.** *Barcelona*-ból táviratozók: A sztrájkoló lémmunkások tegnap megtámadták egy gyárat és a gyártulajdonost súlyosan megsebesítették. A polgárőrséget közpörrel és revolverlővésekkel fogadták.

Gradišából táviratozók: A *cornonsi* munkásszövetség határozata alapján ott tegnap mintegy 400 munkás abbahagyta a munkát, hogy kifejezze szolidaritását a trieszti munkásokkal. Rendezavarás nem fordult elő. Hír szerint a sztrájkolóknak holnap ismét munkába állanak.

— **Összettközött vonatok.** *Barcelona*-ból jelentik: Egy *Valenciából* jövő postavonat *Tortosa* és *Amposta* között összettközött egy tolató mozdonyval. Öt utas megsérült.

— **A pécsi rablőgyilkosság.** *Nürnberg*-ben Herman 70 éves pécsi liszterkeskedő, ki ellen pénteken este rablőgyilkossági merénylet követték el üzemhelyiségében, ma hajnalban belehalt sérüléseibe. *Nürnberg*-ben baleset ellen 10.000 koronára volt biztosítva. A tettes még ismeretlen.

— **Rendőri hírek.** *Berger* Anna Rökk Szilárd-utca 9. sz. alatti pinocéjében az este tíz volt, amelyet a házbeliek hamarosan eloltottak. A kár jelentéktelen. — **A rendőrség a VII. kerületben az éjszaka razziját tartott,** amelyen 55 embert eloltgatt. Négyet eltolonbítottak, huszonegyet bezártak s 30 embert igazolás után szabadon bocsátottak. — *Fuchs* Márton 17 éves napzsámot az éjjel a Kálvária-utacában megtámadta egy ismeretlen ember és fejbe szúrta. Selyes sebével a Rókusban ápolják. — **Az éjszaka a Remete-utacában két csavargó megtámadta Fehér Armin 29 éves rendőrt és a fején arcán megszurkálta. A rendőrt a mentők részesítették az első segélyben, azután a rendőrségi kórházba szállították.**

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma este előzetőli szórakoztatására a Telefon Hírmondó cigány-

zenét fog közvetíteni. A cigányzene-közvetítés, mely az Elite- és az Emke-kévházból lesz hallható, 8 óratól 11 óráig tart, de megszakítás szünet 6 óra 15 perccor, mikor a külföldi lözdezárlatok (berlini, frankfurti és párisi lözdezárlatok) olvassák fel és fél 10-10 óráig, mikor napirendszerint esti olvasás következik, melynek keretében a legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a beszélője. A cigányzene egyes darabjainak kezdetére rádiójellel hívja fel előzetőli figyelmét a Telefon Hírmondó.

FŐVÁROS.

(*) **A Kossuth-síremlék tervel.** A székesfőváros tanácsa a következők hirdetését teszi közzé:

A Kossuth-síremlék tervrajzára és vázlat-mintájára hirdetett pályázat határideje március hónap 1-én lejárván, értesíti a tanács az érdeklődőket, hogy a határidő változatlan fennmarásával, a tervrajzok és vázlat-minták a fővárosi múzeum helyiségében (Városliget, Stefánia-ut) naponként d. e. 9-12 és d. u. 2-6 óra között adhatók át a középítési igazgatónak vagy helyettesének.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A Grünfeld-Bürger** vonónégyes társulat ma rendezte a budai vígadóban hetedik népszerű kamarahangversenyt, *Diósy* *Eandel* Berta, az Opera kiváló művésznője és *Horváth* Attila, a kitűnő zongoraművész és zeneszerző közreműködésével. A jeles vonónégyes társulat első számú *Csajkowsky* vonónégyesét játszotta amelynek szépségei teljes mértékben érvényesültek a jeles kvartett előadásában. *Diósy* *Handel* Berta Schubert, Franz és Rubinstein három dalát énekelte az ő perfékt művészetével. Gyönyörű hangja kitűnően érvényesült a nagy teremben s az előkelő közönségre olyan hatást tett, hogy a művésznőnek ráadásul még két dalt kellett énekelnie. A hangversenynek legérdekesebb száma *Horváth* Attilának az ismert kitűnő zongoraművésznőnek és zeneszerzőnek zongora-hármasa volt. Négy részből áll a trió: allegro moderato, andante, scherzo és finale. Az első rész melegségével, közvetlenségével hatott. A legnagyobb hatást a scherzo keltette, amely bájos, tülbemázó, de a mellett rendkívül tartalmas muzsika. Pompás befejezése a nagyszabású műnek a finale, amely magyaros motívumokból van felépítve. A közönség rendkívül rokonszenvesen fogadta a nagyértékű munkát amelynek zongorarészében a kitűnő szerző briliáns technikájával és átgondolt, figyelemzett előadási módorával nagy hatást ért el. A közönség úgy a szerzőt, mint a többi előadó művészeket zajosn megtapsolta.

** **Matiné.** Az Országos Izraelita Tanítóképző Zenekörnek mai matinéjén előkelő közönség töltötte meg a bitközség dísztermét. *Major Arpad srja* nyitotta meg az ünnepélyt. Szépen játszott a *Kertész* Ödön előnk által betanított kar. Nagy tapsviharköve *Havas Gyula* ur és *Gerő Róza* jélekát s *Krán Margit* éneket. *Goldmann Mór* a *vén Marjas* című drámájára és *Kertész* Ödön humoroszkje szintén tetszett. A *Rákóczi-induló* val jelezdött be a sikerült matiné.

** **A Nemzeti Színház** bemutatója. A *Nemzeti Színház*-ban csütörtökön, e hónap 20-ikán lesz a bemutatója *Turgenyev* Iván *Kegyelemkényer* című kéttelvonásos drámájának. A dráma főszerepét, *Kuzovkin* Gal Gyula fogja játszani és kivülé Cs. *Alszegey* Irma, *Gyenes*, *Idványi* és *György* jutottak nagy szerephez. Az orosz drámairodalom remekét *Barabás* Abel fordította magyarra, rendezője pedig *Somló* Sándor. A *Kegyelemkényer* bemutató a után egy pár este repriz is lesz. *Pailleron* — *Ahol múltak* című egyfelvonásos vígjátékát adják új betanulással s a főbb szerepekben *Nádai*, *Ujházi*, *Horváth*, *Dezsi*, *Rózsahegy*, *Lánczi* Ilika, *Nagy* Ibolya és *R. Maróthy* játszanak. A két darab esütörtökön kívül még pénteken és vasárnap is műsoron van.

** **Herczeg Ferenc** új darabja. A *Vigszínház*, mint tgnapiszínház-rovatunkban már adtunk hírt róla, most *Herczeg* Ferenc új darabjára, a *Baltoni regére*, készült, mely a színház művészei és technikai személyzetét egyaránt a legnagyobb mértékben foglalkoztatja. A cselekmény központja *Mátyás király*. A király regés alakján kívül *Benigna* asszony, egy balatonvidéki vár urnöje és *Kinizsi Pál* jászok jelentékeny szerepet. A színház a legnagyobb gondtal törekszik arra, hogy a külsőségek disze és korhű volta is megjeljen annak a kiválóan nagy művészi feladatnak, amely *Herczeg* Ferenc új darabjának színrézhovatálval jár. A próbákon jelen van a szerző is. A darab, mint már adtunk hírt róla, e hónap 25-én kerül bemutatóra.

** **A Grünfeld-Bürger-négyes.** A *Grünfeld-Bürger*-társaság VIII-ik hangversenye vasárnap, február 23-án lesz a *Royal* termében. Ez alkalommal *Burrián* Károly, Operánk kedvelt hőstenoristája először lép fel mint dalénekes. Azonkívül *Noseda* Károlyval előadják *Dvorszák* „*Duncky*“-hármasát és *Beethoven* E-moll vonónégyesét.

** **Mascagni új da. műve.** A *Giornale d'Italia* arról értesül, hogy *Mascagni* egy *Maria Antonette* című dalművön dolgozik. A dalműnek előjátéka van, amelynek színhelye a bécsi *Hofburg* s több rövid képből áll.

** **Gyermekelőadás a Nemzeti Színházban.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága szombaton, e hónap 22-én újra gyermekelőadást rendez. Az előadás, mely általában bérletnyelven megy, délután öt órákor kezdődik s a helyárak a rendezési árak, úgy azonban, hogy minden felnőtt látogató a saját helyére egy gyermeket is vihet. 2 gyermek pedig egy ülőhely használatára jogosult. Az igazgatóság ez alkalommal is *Gárdonyi* Géza látványos pásztorjátékát, a *Karácsonyi álmot* adja elő, a színház elsőrendű művészi erőivel. A jegyek a színház elővetélti pénztáránál a szokásos elővetélti díjak mellett, már a mai naptól fogva válthatók.

** **Művész-est a Várszínházban.** A krisztinavárosi szegényiskolás gyermekek felruházása javára e hó 25-én, kedden művészestély lesz a Várszínházban. Közreműködnek: *Vasquez-Molina* Italia. *Szyver* Ilonka, B. *Sessler* Sarolta. *Csányi* Kornélia, *Thoman* István, *Noseda* Károly, *Tóth* Elemér, *Pécsey* I. *Hollós* K. és *Rück* M. A művész-estre jegyek válthatók: Dévai *Szőllösy* István gyógyszerárban, *Bárd* Ferenc és *Testvér* zeneműkereskedésében, *Méry* Béla zeneműkereskedésében és az előadás napján a Várszínház pénztáránál.

** **A Népszínház** ujdonsága. A *Népszínház* legközelebbi ujdonságából, a *Körista lány* (*The Casino girl*) című angol operettből napról-napra folynak a próbák. Az operett melynek két főszerepét *Kury* Klára és *Heggy* Aranka játszzák, mint értesülünk, a jövő hét péntekjén kerül bemutatásra.

** **A vasuti altisztek otthonának** hangversenye. Erzsébet főhercegnő egybekelése emlékére a *vasuti altisztek országos otthona* az otthon alapja javára a fővárosi színházak elsőrendű művésznőinek és művészeinek, továbbá a fővárosi dalárdák közreműködésével március elején a *Royal*-szálló dísztermében nagyszabású hangversen-t rendez. A hangversenyre jegyek kaphatók a következő helyeken: *Vasuti Lapok* szerkesztősége, *Parisi Nagy Aruház*, *Lengyel* László, *droger*-üzlet, *Vasvári*-féle papírkereskedés *Radványi* K. kőtszerész. *Lőve* Sándor ékszerész, *Földvári* Imre divatárú-kereskedő, *Kertész* Mór ékszerész. *Ritter* testvérek ékszerészek, *Schuck* és *Tarsa* „*Aita*“ vezérképviselője, *Maló* Mihály vaskereskedő, *Werner* és *Grünbaum* egyenruházati intézete s a budapesti vasut állomásokon a vizgalmi bizottsági tagoknál.

** **Operaelőadás a pécsi színházban.** Tegnap nagy sikerrel mutatták be a pécsi Nemzeti Színházban *Ninot*, *Stojánovits* Jenő dalművét, amely a budapesti Operának állandó műsordarabja. A kitűnő előadás teljesen érvényre juttatta az opera minden zenei szépségét és a közönség nagy lelkesedéssel tapsolta a szereplőket. *Márkus* Aranka, a jeles tehetségű művésznő énekelte a címszerepet művészesen és a második előváltásban a lepke-román elneklése után valóssággal megakasztotta az előadást a közönség tetszésnyilvánítása. A szerepe drámai részét különösen nagy hatással játszotta. *Kozma* István (Filipp), *Mezei* Andor (Villeneuve márk) osztozkodtak vele az este sikerében. Az előadás gondos betanítása *Simándy* József, a jeles karmester érdeme.

** **Hubby-Popper** kamarast. A hatodik és utolsó *Hubay-Popper* kamarast, mely ma, hétfőn este lesz a *Royal*-szálló termében, egyike a legszebb és legelvezetesebb lesz, melyet e társulat az ezidei hangverseny-évdában rendezett. Közreműködik ezen estélyen *Behr* Teréz dalénekesnő, ki az utolsó filharmoniai hangversenyen dalai előadásával ismét nagy sikert aratott. Műsora a legérdekesebb dalából van összeállítva. Előadásra kerülnek még *Beethoven* vonós négyese d-moll és *Brahms* vonós-hatos B-dur. Jegyek erre az estélyre kizárólag a *Harmónia*-zeneműkereskedésben, *Váci*-utca 20. kaphatók.

** **Növendékek vizsgálata.** Az Országos Színművészeti Akadémia növendékei ma vizsgálóelőadást tartottak a Várszínházban. A növendékek *A vén bakancsos* és *fa a húszár* című népszínműben mutatkoztak be. Első sorban *Ujházi* Edét, a növendékek mesterét illeti az elismerő dícséret. A növendékek közül különösen *Sik* Kezsi és *Rátkai* Márton, *Kovaltsik* Iona és *Nagy* Mariska tünnek ki. *Beregi* Sándor, *Szilágyi* Ivor, *Ritka* Ererene és *Bajai* osztozkodtak még a sikerben. Külön dícséret illeti *Kán* Lászlót, a *Vigszínház* karmesterét, ki az énekzsámokat tanította be.

** **Magyar művész sikere külföldön.** Mint a konstantinápolyi lapokban olvassuk, *Heggy* Géza zongoraművész, ott élő hazánkia, e hó 4-én a *Société Musicale* filharmoniai hangversenyén közreműködött és *Liszt* I. hangversenyének művészi előadásával a közönséget annyira fellelkesítette, hogy szűnni nem akaró tapsba és éljenzésbe tört ki. Heggy kénytelen volt ráadásul zenekar-kisérlet nélkül még néhány darabot eljátszani, amelyek mindegyike után újra meg újra kiüört a lelkesedés. A „*Levant Herald*“, „*Monitor Oriental*“, „*Stamboul*“ s a többi konstantinápolyi újságok a legnagyobb elragadtatás hangján emlekeznek meg *Heggy* fellépéséről, s azt írják, hogy csak ritkán lehetnek tanui olyan ünneplésnek, amelyben ez a kiváló művész részesült.

** **Közönség egy tenorista ellen.** A *madridi* Operában nemrégiben nagy botrány volt a tenorista ellen. A közönség annyira elégedetlen volt vele, hogy a *Tosca* dalmű harmadik felvonása alatt mindenféle hangszerekkel olyan pokoli lármát csapott, hogy félbe kellett szakítani. A további botrányoknak a közoktatási miniszter azzal vette az elejét, hogy az Opera bérelőinek huszontöt százalék átengedést eszközölt ki s a mellett az olcsóbb ár mellett a madridiak most nyugodtan hallgatják a tenoristát.

Theodora kormánypálcaja. Sarah Bernhard diadalmaszkodott Foy ékszerészen, aki mert megrendelt ékszerekért harminckétezer frank helyett csak huszonháromezer frankot fizetett ki egyszerre, hamis ürügy alatt visszavetete tőle a Theodora előadásához szükséges értékes kormánypalcát. A rendes polgári bíróság az ékszerészek szindikátusát is belevonta ebbe az ügybe s ez a szindikátus visszabélyegte Sarah Bernhardot kormánypalcájának a birtokába. A Theodora előadásán, miatt a művésznőt öltöztették, hamarjában elmondotta a győzelem történetét a *Figaro* munkatársának.

— Hát a dolog nagyon egyszerű volt, — mondotta. — A polgári bíróság az ékszerészek szindikátusának ítéletére utasított bennünket. Elmentem oda és a „két felet“, mint a hogy a törvényszéki palotában mondják, sorban kihallgatták. Ez Falco urnak, a szindikátus elnökének pompás házában történt a szindikátus tagjainak, Páris összes drágakőkereskedőinek a jelenlétében...

— Szeretnémeltok voltak?

— Kedvesek, nagyon kedvesek, egyszerűek és nyájasak. Azt mondtam nekik: „Uraim, ime itt van a kormánypálca, itt vannak az ékszerek, a drágakövek... Nem vagyok szakértő az ilyen dolgokban, nem tudom a drágakövek értékét. Mikor a megrendelést megkaptam Foy urnától, huszonöt-harminckétezer frankban állapodtam meg. Ebből megkaptam huszonháromezeret, s követel még tízezeret. Önökre bízom magamat, itéljenek, önök majd eldöntik, mennyivel tartozom neki.“ Nagy komolyan vették át az ékszereket, amelyeket én vittem magammal és a kormánypalcát, amelyet Foy ur adott oda nekik. Aztán huszonkilencezer frankot javasoltak. Elfogadtam, aztán meghajoltam. Végre is meg volt, amit akartam: kértem a számlát, a kormánypalcámat és a tulságos áraknak leszállítását. Az ítélet mindezt megadta nekem. Ime!...

— És odamentél a sarokba, ahol a nevezetes kormánypálca pihent, amely két hétre el volt vonva a szinpadtól. Mikor a nagy Sarah visszakapta a kincsét, rögtön lecsillapodott a haragja s eszéigában sínes, hogy tovább üldözze azt a szegény ékszerészt. Visszavonta a panaszt, amelyet a törvényszéken elene tett.

— Nem, nem, semmi pörösködés! — mondotta, mikor biztatták, hogy csak folytassa a megtörölt művét. — Hogy én ítéltessek el valakit? Végre, be van fejezve.

A Budai Zeneakadémia e hó 19-ikén, Szeged város zeneigazgató vezetés alatt tartja meg II. évversületi hangversenyét. A hangverseny 7¼ órák kez-
dődik.

Diszeladás a newyorki operában. A newyorki opera világszerte ismert igazgatója, Maurice Grau, nagy pompával rendezi azt a diszeladást, mely Henrik porosz herceg, a német császár fivérének tiszteletére lesz az operában a herceg newyorki tartózkodása alatt. Az előadáson egyes részleteket fognak előadni a *Lohengrin*, *Carmin*, *Aida*, *Tannhäuser*, *Traviata* és a *Cid* dalművekből, hogy az opera minden kiváló művészenek alkalma legyen fellépni. Az előadás jó hosszú ideig fog tartani s éjfélt után egy óráig elhúzódik. A diszletek százezer korona költséget emésztettek fel. Hogy a newyorki pénzvilág előkelőségei mennyire török magokat a jegyek után, erre nézve elegendő lesz megemlíteni, hogy egy páholyjegyet már most ezer koronával fizetnek. Az előadásból legalább kétszáz ezer korona jövedelmet várnak.

A hatvanéves Barnay. A német színészetnek egyik kimagasló művésze, a magyar származású Barnay Lajos, tegnap töltötte be hatvanadik életévét. A művész százával kapta ebből az alkalomból a szerencsevívátokat. A német oszár saját kezeirésével ellátott arcképét küldte meg Barnaynak.

A Ristori-diszeladások jövedelme. Azok a diszeladások, melyeket Olaszországban Ristori Adél, az egykor világhírű olasz tragika, születésének nyolcvanéves fordulóján rendeztek, tízezerézer lírát hajtottak. Az összeget, az agg művésznő kívánságára, az olasz írók segítő-egyesületének adták át.

Uj színház Berlinben. Berlinből írják, hogy ottani arisztokrata körökből származó tőkés új színház alapítását tervezik. A színházhoz szükséges tőke már együtt van. A színházat bérbe fogják adni s minden műfaj képviselője lesz benne.

MŰVÉSZET.

A Photo-Klub kiállításának megnyitása. A Műbarátok Köré-nek helyiségeiben elrendezett amatőr fényképfotó kiállítás ma délelőtti tízenegy órák nyitotta meg *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter. Az érdekes kiállításon az alkalomból szép számú közönség jelent meg, melynek sorában láttuk: Gróf Teleki Sándort, gróf Esterházy Mihályt, Berzeviczy Albertet, Szalay Imre miniszteri tanácsost, *Kongoly-Thege* Miklóst, *Györgyi* Kálmánt és másokat. A miniszter *Kongoly-Thege* Miklós, — aki maga is régi amatőr-fotografus — üdvözölte, megjelenését megköszönte, s ama reményét fejezte ki, hogy a miniszter meg lesz elégedve a kiállítás eredményével. *Wlassics*

miniszter kijelentette, hogy a kiállítás iránt nagyon érdeklődik s bizton reméli, hogy a legutolsó ily kiállítás óta technika és kivitel dolgában nagyot haladt az amatőrök művésze. A miniszter ezután megtekintette a kiállítást, sorba végignézte a stereoskopokat s élénken kérdezősködött a fotografikák készítése és nagytitási módja felől. *Kongoly-Thege* Miklós magyarázta neki a géppel való bánásmódot, de a miniszter nevetve jegyezte meg:

— Bajos ezt így elméletben megérteni; csak's gyakorlatilag lehet elsajátítani.

— Megtanítalak rá, kegyelmes uram — mondá *Kongoly-Thege* Miklós, — te lennél — második miniszter-tanítványom. Az első szegény *Bethlen* András volt, aki meglehetősen jártasságra vitte, de sajnos, nem sokáig szórakozhatott vele.

A miniszter teljes egy órahosszat tartózkodott a kiállításon s nagy meglepődésének adott kifejezést távozása előtt.

Feszty Árpád: Krisztus temetése. *Feszty* Árpád hatalmas festményének, a *Krisztus temetésének* művészi sikerét semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy eddig tízenyolcezeren tekintették meg. A Műcsarnokba egyre többen látogatnak el, hogy gyönyörködjenek e mélyhatású, gyönyörű műalkotásban, amely a királyi tetszést is megnyerte. Tegnap kint járt *Klotild* főhercegnő is, aki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a nagyszabású festményről.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Petőfi-Társaság ülése. A Petőfi-Társaság ma délelőtti tartotta meg *Bartók* Lajos elnöklete alatt rendkívüli látogatott rendezés havi felolvasó-ülését.

A felolvasások sorát *Koroda* Pál nyitotta meg, aki a társaság korán elhunyt fiatal tagja, *Makai* Emil fölött mondott emlékbeszédet. Makait az édes atya papnak nevelte, de mikor leirtódította a zsidók legszebb könyvét, az *Énekek énekét*, akkor látták, hogy inkább költő, mint pap. Még az újságírás sokszor legellentétebb áramlatai között is megmaradt költőnek. Szerelme szintén nagy és mélyérzésű költőre vall. Az ideáljának soha szerelméről nem beszél. A *Kaland* című nagyszerű szinpadí művében mint *Pierrot* álmodozó nagy szerelmében róla, míg annak folytatásában: a *Hét sorány esztendőben*, mikor az egymásratalált szerelmes párt mint fiatal házasságok unalom környezkezi, fakad ki újra költői lelke erre a mondásra: „Boldog csak a nyomorúság!“ Méltatja költői, majd drámai munkásságát és a kora fiatalságában elhunyt költőt a magyar irodalom nagy veszteségének mondja. A közönség zajosan megtapsolta a meglehangú emlékbeszédét.

Ezu a *Vértesi* Arnold olvasta fel *Vértesi* Jenő *Erdőhy* Zsigmond című poetikai költői elbeszélését. A költemény zajos tetszésben részesült.

Bárony István nagy hatással olvasta föl a *gyermek* című kedves novelláját. A mesterien megírt elbeszélés percekig tapsolta a közönség.

Végül *Somló* Sándor mutatta be művészi előadásban *Sas* Ede két bájos lírai versét: az *Aratás* és *Szerelmi vallomás* címűeket. Mindkét költemény zajos tetszésben részesült.

Az izraelita magyar irodalmi társaság folyó hó 1-én a zsidó hitközség síp-utcai dísztermében felolvasó-ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. *D. Heller* Bernát: *Hugó* Viktor és a biblia. 2. *Fástor* Árpád: *Példázatok*. (Vers.) 3. *Köthaus* Miksa: *Drámai alakok és drámai művészek*.

A Magyar Nyelvőr februári füzeté a következő újabb kérdéseket intézi nyelvünk barátaihoz:

1. Hol és minő értelemmel mondja a nép a következő szavakat: árta, bóka, bujok, cabár, caból, egle, cik, cirák, csarna, csid, csurni (öntözni?), édelkedik, finyi, foglár, gorond, gyimbor, gyömög, homj, halanték, hurnyáz, hüül, husaó, ig'a, ilány v. ilánka, jerek (jörök), kalangos bot, kandalló, karszügyön, kohantani, komótyu, kuszonny, leffenté, mános, medveszeder, nyármu, nyármvas, nyirettü, ormány, orny, pályázik, pandalló, pikkely, pongyola, porond romha, ronyha, süv, süvölvény, szakállszárító, szemlét, szivola, szreca, tana, tauaj, tarjagos, tukurga, üde, üdit, üdül? 2. A halanték szót hol ismerik és hogy ejtik ki? Ahol nem ismerik, mit mondanak helyette? 3. Mondják-e: beér valakit e. h. utólér? betart valami hat hétre? nekinyulnak a lovak? 4. Mondja-e a nép: árverés, árverez, végrehajt, végrehajtás bankjegy, összeg? 5. Mondja-e a nép az ama v. amaz névmást önév előtt? pl. ama fák, amaz ökrök? 6. El-e még ez a szólamód: árkon túl v. árkon kívül hegymester? Mi az értelme és mi az eredete?

A Vasárnapi Ujság február 16-iki száma ismét több képet közöl *Zichy* Mihály képeinek kiállításáról: eddig már 30-at. A szám szöveg-tartalma is érdekes. A Vasárnapi Ujság 6. évfolyamára a negyeddé négy korona. „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világ-kronika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.)

Uj Idők. Tíz nagy és szép képből mutatja be az *Uj Idők* legújabb száma az Erzsébet-királyné-szobor pályázat kitüntetett műveinek legnagyobb részét. A magyar közönség, amely lélegzétvisszajuttató várta ezt a nagy művészeti eseményt, most jött át látja hű hasonmásban a művészek versenyének eredményét. *Strobl*, *Padrusz*, *Róna*, *Mátra*, *Füredi* alkotásait egészben és részleteiben láthatja reprodukálva a közönség, azonlül megvan a füzetben a szobor-pályázat zsüriének csoportképe is. Egy gyönyörű *Mednyánszky*-kép díszíti a számot, számos aktuális illusztráció mellett; *Horkanyé* ó nagysága elmesél terefőrel a hét eseményeiről, irak a füzetbe: *Herzeg* *Ferenc*, *Szikra*, *Egri György*, *Malonyay Dezső*, *Lyka Károly*, *Tabori Róbert*, *Tutsek Anna*, *Mihajlovics István* és mások. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyeddé négy korona.

Közdös napok. *Nadányi* Emil kolozsvári hírlapíró tartalmas és érdekes kötetet adott ki. A vonzó tárgyú elbeszélések mindvégig lekötik az olvasó figyelmét, az alakok sikerlül jellemzésével és zamatos magyar stílusukkal is. Az izlésesen kiállított kötet ára 2 korona. Kapható minden kolozsvári könyvkereskedésben.

Közgazgatási könyvtár. A községi közigazgatás a m. kir. közigazgatási bíróság gyakorlatában. A m. kir. közigazgatási bíróság által községi közigazgatási ügyekben hozott döntvények és elvi határozatok rendszeres gyűjteménye. Összeállította *Dr. Kampis János*. A füzet ára 2 korona 40 fillér. — *A hegyközségek közigazgatása*. Írta *Dr. Vársárhelyi Zoltán*, földmívelésügyi miniszteri fogalmazó. A füzet ára 1 korona 20 fillér. — *A vásárcsarnoki kereskedés kézikönyve*. Összeállította *Alap Dezső*. Ajánló előszóval ellátta: *Ziegler* Nándor, Budapest székeségháros vásárcsarnokainak igazgatója. A füzet ára 1 korona 20 fillér. Kapható valamennyi a Közigazgatási Könyvtár k. adóhivatalában (Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.)

A magyar tudományos akadémia III-ik osztálya 1902. február 17-ikén, hétfőn délután 6 órák or ülést tart, melynek tárgyai: 1. *Lóczy* Lajos r. t. előterjeszti *Dr. Jaekel* Ottó berlini egyetemi tanár: *A placochelys-ről új magyarországi fossilis teknősbéka generál* című értekezését. 2. *Winkler* Lajos l. t. *Albuminoid- és protidamontia meghatározásáról*. 3. *Lenhossék* Mihály l. t. *A chorion-hámról*, ugyanó előterjeszti *Folya* Jenő és *Navrati* Dezső: *Vizsgálatok a pota nyirokereiről* című értekezését.

EGYESÜLETEK.

(**A Magyar Mérnök- és Építészegyletben**) tegnap este *Schumanek* Emil műgyemtemi tanár érdekes előadást tartott a hőmotoroknál végzett kísérletekről. E kísérletek főleg gáz-, spiritusz- és benzin-motorok üzemének ekonómijára vonatkoztak és arra utalt, hogy az utóbbi években különösen kohóház-k és generátor-gázok és motorikus célokra való felhasználásánál elért nagyfontosságú eredmények, melyek különösen a vasgyárak üzemét sok tekintetben reformáltak, milyen uton volnának fokozhatók. Örömmel mutatott a felolvasó arra, hogy ez az új rendszer magyar tudós — *Bánki* Donát műgyemtemi tanár — találmánya és ezzel a nagy port fölvert német Diesel-motort háttérbe szorította.

(**Jubiláló egyesület.**) A *putnoki Szent-Egytel* 13-ikán ünnepelte alapításának létszázados fordulóját. Az ünnepen megjelentek a szomszédos hitközségek képviselői is, hogy a humanus egyesület buzgó tevékenysége iránt való elismerésüknek kifejezést adjanak. A nagy számmal megjelent vendégeket *Schidlauer* J. az egyesület érdemes elnöke üdvözölte. *Szoffer* Jenő az egyesület jegyzője olvasta fel ezután az egyesület 60 évének remekül megírt történetét. Az alapító tagok közül jelen volt *Engländer* Hermann, aki létszázadon keresztül volt buzgó támogatója a jótékony egyesületnek. Nagyon ünnepelték és a lelkes ovációkat buzditó beszéddel köszönte meg *Engländer* J. az ünnepséget meg nagyobb öszsereket szavaztak meg jótékonyórára, azután társasvacsora következett, ama yen az egyesület jövőjének vizsgálására mondtak köszöntőket.

(**A Budapest és Vidéke kerületi dalos-szövetéség**) ma tartotta első közgyűlését. Jelenvoltak: *Az* *Acélhang* Budapesti polgári dalkör, a Budapesti üvegesedékek dalköre, *Kőbányai* Lang-gyári dalkör, *Egyetértés*, *Törökves*, V. ker. munkas-kaszinó dalkölylet és a B-Gyarmati da egytel. Diszelnkül gróf *Zichy* Gézaú jelölték, emölkül pedig *Dr. Azman* Bélát választották. A legközelebbi dalos-ünnepélyüket *B-Gyarmaton* akarák tartani.

(**A Budapesti Óras-Ipartestület**) betegsegélyző-pénztára március 2-án, vasárnap délután 3 órák or (VI. kerület Uj-utca 4. szám 1. emelet) tartja évi rendez közgyűlését. Az ülés napirendje: Az igazgatóság és tiltelgyelő-bizottság jelentése. A hiányzó tisztikar megválasztása. Indítványok.

(**A segesvári magyar kaszinó**) sikerülül táncostét rendezett *Dr. Böldi* László főispán elnöklete alatt. A táncostélyen a város és a vidék magyar és szász társadalmának színe-java jelent meg, ezzel is bizonyítani akarván a magyarok és szászok között fennálló jó egytelertést.

(**Az Aquinói Szent-Tamás társaság**) szerdán, 19-én délután öt órák or, a papnevelő-intézet aulájában (IV. Papnevelde-utca 7.) rendez felolvasó ülést tart. Tárgyai: *Folyó* ügyek. *Bihari* *Ferenc* felolvasása: *Az emberi értelem fogalma* *Aristotelesnél*.

MULATSÁGOK.

(Az V. kerületi Polgári Kör 22-dikén, szombaton saját helyiségében (Vécsey-utca 4.) hangversenyyel egybekötött hőlgyestélyt rendez. Kezdeté pontban 9 órakor.

(A Ferenovárosi Torna-Club tegnap kitűnően sikerült hangversenyt rendezett. A kiváló számokból álló programon Schöll Ádám zongoraművész, Csorba István, Vidéky Ödön hegedűművész, Miklós Jenő, Kiss Antónia, Schmelhegger Árpád, Varga Viktor, Graber Lajos, Bereczky Imre, Vaskó Dezső, Szentmiklóssy Elemérné, Theodorovics János és Szentmiklóssy Elemér szerepeltek. A szíves és nagy közönség a szereplőket zajosan megtapsolta. A hangversenyt tánc követte, amelyen az első negyest 120 pár táncolta.

(Az IX. kerületi Iparosok, Kereskedők és Gazdák Köre február 22-én, szombaton a Ierenovárosi Polgári Kör összes helyiségeiben Hock János országgyűlési képviselő felolvasása után táncal egybekötött jótékonyuló társasestét rendez.

(Hangverseny és táncmulatság. A fehérgyarmati kerülethez tartozó szalmári ev. rei. egyházmegye lelkészi és tanítói gyámintézete alapja javára rendkívül fényesen sikerült, hangversenyyel egybekötött táncost volt tegnap a Continental-szálló dísztermében. A hangversenyen közreműködtek: Tóth Gizuska, Mátyás Olga urhölgyek énekesszámokkal ragadta el a közönséget, Bartók Béla zongoraművész Schubert dalait adta elő bravúrral. Luby Sándor Hej Ocskay brigádéros című költeményét szavalta el nagy hatással; Nemes János hegedűn adott elő dalokat. végül Hódy Lajos Mikor a mázoló szerelmese című novelláját olvasta fel, a közönséget állandó élénk derűltségben tartva. A hangverseny után megkezdődött a tánc, amely a Luby Géza országgyűlési képviselő előktele alatt buzgólkodó rendező-bizottság kitarásával a reggeli órákig tartott.

Nyiltér.

A „Kossuth Lajos” ezeltől „Poel Zedek” budapesti jótékonyági és betegsegélyező egyesület elöljárója és választmányá mély fájdalommal jelenti, hogy rendes és disztája:

Grünwald Mór ur

az egylet elnöke

f. hó 15-én este 8 órakor áldásos és tevékeny életének 49. évében hosszabb betegség után jobblétre szenderült. A megboldogult fényes tehetségével, eredményes tevékenységével, ónádó és szívesen működése által az egyesület fejlődése körül hervadtalan érdemeket szerzett és mindnyájunknak soha nem muló háláját, igaz szeretetét és barátságát érdemelte ki. A megboldogult földi maradványait február 17. hó 17-én d. u. 1/3 órakor fogadják a gyászahétfőn (VII., Csömör-ut 98. sz.) a régi koreposi izr. sírkertbe kísértetni és ott örök nyugalomra téteni. Budapest, 1902. február 16.

Béke poraira!

A t. tagok kértnek, hogy a gyászkiírásról menti számszámban megjelenjen szíveskedjenek.

Dr. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos.

rendel neml betegségek ellen

délülett 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapestben, Erzsébet-körut 12. félelelet.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körut 26.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Háromszoros gyilkosság. A szegedi esküdt-szék tegnap 15 évi fegyházra ítélte Salanki Istvánt, aki nagypapát nagyanyját és unokatestvérét meggyilkolta. Az esküdt-szék gyilkosságban és rablásban mondta büntetésnek.

A pálinka-fregollik.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 16.

Érdekes dolgokat beszélt a két Kurz-testvér, névszerint Izsák és József a tekintetes törvényszék előtt. Megmagyarázták a nagyszámú hallgatóság előtt, hogy a pálinkamérésre vonatkozó törvények, intézkedések és rendelkezések nekik nem imponálnak. Ok azok ellenére is mérnek pálinkát, amennyi teszszik a fogyasztó közönségnek. Eljárásuk, mint Kurz Izsák részletesen kifejtette, roppant egyszerű. A pénzügyminisztérium utjabban nem engedélyez pálinkaméréseket. Ok tehát azt teszik, hogy engedélyért tolyamodnak a Kurz-osalád valamelyik tagja részére. Míg a kérvényt elintézik, eltelik három-négy hét, addig pálinkát mérnek, amiért hetenkint négy korona pénzbüntetéssel sújtják. Ezt lefizetik s mikor megkapják a végzést, hogy az engedélyre vonatkozó kérvényt megtagadták, akkor egy másik családtag neve alatt nyitják meg a pálinkamérést. És ez így megy a végkimerülésig.

Az öbudaik nem is győztek csodálkozni, hogy tavaly a Vörösvári-utcában lévő pálinkamérés óge micsoda elváltozásokat mutatott. Először Kurz Testvérek, majd Kurz és fia, később Kurz Izsák, József, Rozália, Regina stb. szerepel a cégtáblán.

A két Kurz-testvér, akik ma a bíróság előtt állottak, ezt cinikus őszinteséggel bevallották és mikor az elnök kétségét fejezte ki a főlött, hogy ez lehetséges, Kurz Izsák indignálódva hivatkozott: — Tessék megtudakolni a pénzügyminisztériumban.

Es a két Kurz testvér nem is vádolt, hanem panaszos volt a mai bünpörben. Egy előkelő szesz- és likörgyárost, Aufrecht Sámuelét vádolták zsarolással. A szeszgyárossal együtt Bródy Mózes is a vádlottak padjára került. Ritkán hallottunk kalandosabb vádat és a védelemnek nagy érdeme, hogy a novelisztikus homályból kiemelte a vádat. A hosszú, délután három óráig tartó tárgyaláson mindig egy hajszálon függött, hogy a vádlók, a Kurz-testvérek nem cseréltek szerepet a vádlottakkal. A tárgyalást Agoraszó bíró vezette, a vádat dr. Gruber Lajos alügyész képviselte. Védők: dr. Kádor Gyula és dr. Boros. A vád a következő: A két Kurz-testvér szeszeműeket vásárolt Aufrecht Sámuelnél. Előadták, hogy az egyik nagy borovicskakereskedő, a másik ékszerkereskedő. Aufrecht 1200 korona erejéig hitelt nyitott neki. Ki volt kötte, hogy az áruk átvételénél a vételár felét: megfizetik, a többi pedig heti részletekben. A Kurz-testvérek aztán ugy tettek, hogy az átvételnél nem fizettek semmit, a heti részleteket pedig letagadták. Az utóbbira pompásan voltak berendezve. Alkalmazták a Fregoli-rendszert. Az a testvér, aki rendelt, az elváltozott, az illetben mindig csak az a testvér volt jelen, aki obligón kívül állott. És ez hallani sem akart a másik testvérről.

— Mi közöm nekem Izsákhöz? mondotta József.

— Mi közöm nekem Józsefhez? méltatlankodott Izsák.

Nemcsak hogy pénzt nem fizettek, de még a hordókat, üvegeket sem akarták visszaküldeni. Aufrecht minden hétfőn pontosan megjelent, s már igen kezdte unni a Fregoli-komédiát, amelyért tulságos nagy árt fizetett. Mikor utolsó ízben megjelent a Vörösvári-utcában, véletlenül találkozott Bródy Mózesrel, ki valamikor alkalmazottja volt. Bródy is inkasszálni járt Kurzékna, persze pénzt ő sem kapott. De Bródy, mint ó-budai ügynök hallotta, hogy Kurz Izsák újabb pálinkamérést nyitott a szentendrei-uton. Minthogy Aufrecht kocsin jött ki, felültek és elhajtottak a szentendrei-uti pálinkamérésbe. Ott Aufrecht keményen rászólt Kurz Izsákra, ki őt oly rutul becsapta. Elmondotta csalónak, szédelgőnek és számon kérte, hogy mért nem küldi neki vissza a hordókat és üvegeket, ha már az árukat nem fizeti meg. Kurz Izsák, ki némileg sarokba szorítva érezte magát, azt mondta, hogy vigyék hát el a hordókat és üvegeket. Ez meg is történt. Aufrecht intézkedett, hogy a tulajdonát képező edényeket egy szomszéd ház udvarába szállítsák. Onnan aztán hazavitette. Eltelt tíz nap és akkor Kurz Izsáknak egy ölette támadt: eljelentette Aufrechtet és Bródyt zsarolásért. A panaszában úgy adta elő a dolgot, hogy Aufrecht a botjával fenyegette. Bródy pedig deiktivnek adta ki magát. E megfélemlítés hatása alatt engedte meg, hogy a hordókat és üvegeket tőle elvigyék.

Ezt a vádat a mai tárgyaláson is feuntartotta, de némi habozás után beismerte, hogy a kir. tábla csak a minap ítélte el osalárd bukásért hét havi börtönre. A tanuvalomások azonban igen gyanus világitásba helyezték a két Kurz-testvért. Kiderült, hogy notórius adósságcsinálók, kik soha senkinek nem fizetnek. És ez a szokás döntötte meg azt a vádat is, melyet Bródy ellen ko-

hollak. Kádor Gyula védő ugyanis a tanuvalomások során kérdéseivel kiderítette, hogy Bródy a Kurz-testvérek előtt nem adhatta ki magát deiktivnek, mert a Kurz-testvérek nagyon jól ősmerték őt, mint ügynököt, ki hozzájuk járt egy hitelbe vásárolt lámpa árát inkasszálni, de eredménytelenül. A vádnak tehát ez a legendásabb része önmagától dől össze. Az Aufrecht ellen való véd szintén tarthatatlannak bizonyult. Kurz Izsák két tanura hivatkozott, de kiderült, hogy azok közül az egyik meghalt, a másik pedig Lengyelországba költözött. Maga az ügyész kénytelen volt a következő maliciát mondani Kurz Izsáknak:

— Tessék kérem eleven tanukat megnevezni.

Az eleven tanuk azonban mind a vádlottak javára vallottak, s ezekből a vallomásokból szinte ki-világított, hogy a Kurz-testvérek a zsarolási pörrel zsarolást akartak elkövetni a gazdag Aufrecht ellen. Az egyik tanu ugyanis a leghatározottabban vallotta, hogy a panasz után a Kurz-testvérek ott jártak Aufrechtnél és 400 forintért hajlandóknak mutatkoztak a panasz visszavonására. Később 200 forintban szabták meg az árát. De Aufrecht nem engedte magát megfélemlíteni, a kriminális pörrel nem is fizetett. Érdekes megemlíteni, hogy a panaszosokat nem bocsátották esküre. Az ügynek ebben a stádiumában az elnök az idő előhaladottsága miatt a perbeszédet tartását hűtfőre halasztotta. Igen rövidke lesznek, mert az ügyre előreláthatólag elejti a vádat.

TÁVIRATOK.

Bécs, február 16. Rajner főherceg és ne'ne ma délülett gróf Vetter morvaországi tartományi főnököt fogadta, aki a morva tartománygyűlés nevében gratulált a főhercegi párnak. Azután tisztviselőit, a művelődéstörténeti ismereteket terjesztő egyesület küldöttségét, az alsó-ausztriai iparegyesület, a katonárárk császárbuleumi alapítványának és Gmünd község polgárságának küldöttségét fogadta a főhercegi pár.

Frága, február 16. A württembergi király ma délüttán kíséretével együtt Nachodból ide érkezett és este visszautazott Württembergbe. A király szigorú inkognitóban utazott.

Róma, február 16. A lapok jelentése szerint gróf Magliano mexikói olasz követet belgrádi követté nevezték ki.

Róma, február 16. A Patria szerint a király ma dekrétumot irt alá, amely felhatalmazza a kincstárminisztert, hogy törvényjavaslatot nyújtson be uj 3%-os címletek kibocsátása tárgyában.

Tanger, február 16. Anspach belga követ, a diplomáciai kar doyenje, ma reggel itt meghalt.

Henrik herceg utazása.

Oberbourg, február 16. A Kronprinz Wilhelm gőzös Henrik porosz herceggel elindult Southamptonból és este 7 1/2 órakor ideérkezik. A hajón minden rendben van.

Southampton, február 16. (Délüttán.) A Kronprinz Wilhelm gőzös kevéssel 12 óra után érkezett a southamptoni kikötőbe. Henrik herceg nem száll partra. A hajó délüttán 4 órakor folytatja útját. Az idő állandóan szép.

Délafrikai háború.

Pretória, február 16. E hó 12-én a boerok Klipriver közelében megtámadtak 150 lovasított gyalogost és kemény ellenállás után legyőzték őket. Az angolok közül 12 elesett és 42 megsebesült, köztük több tiszt.

Pretória, február 16. Ma közzétett hírdetmény szerint még 26 boer vezért utasították ki egyszerűsmindenkorra Délafrikából, köztük öt örnagyot és két volt tagját a Volksraadnak.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke, haraszti Jellinek Henrik vezetése alatt ma tartotta rendes évi közgyűlést. Jellinek Henrik a jegyzőkönyv hitelesítésére Gerő Gyulát, König Frigyeset és Milnofer Mantrédót küldte ki, aztán visszapiantást vet az egyesületnek a lelolyt évben kifejtett tevékenységére.

Az évi jelentés kapcsán utalt arra, hogy a Magyar Kereskedelmi Csarnok a közérdekű kereskedelmi kérdéseknél amelyekkel a lelolyt évben foglalkozott, mindig csak az általános érdekek szempontját vette tekintetbe és távol tartotta magától az egyoldalúságtól. Behatóan foglalkozott az egyesület a lelolyt évben a kézműarukereskedelem helyzetével és e fontos kereskedelmi ág érdekében a miniszternek konkrét javaslatokat terjesztett elő. Nagy jelentőséget tulajdonított a lelolyt évben alakított műszaki és borkereskedői szakosztálynak, mert a két új szakosztály működése összefüggésben van a magyar ipar pár-

tolásával. Ténykedésével a Magyar Kereskedelmi Csarnok nem csupán a kereskedelem, de az ipar és mezőgazdasági érdekeket is egyaránt előmozdítja. Utal az 19. l. évet jellemző krízisre, amely súlyosan nehezített a gazdasági élet minden egyes ágazatára és különösen sújtotta a főváros iparát s kereskedelmét. Egyébként nem megnagyvással lehet a jövő elé tekinteni, mert minden téren a javulás jelei mutatkoznak. Kiemeli a kamatlab általános leszállását és az államkölcsönök céba vett konverzióját, mindkettő jótékony hatást fog gyakorolni a kereskedelemre és az iparra is különösen ha meg fog gyökeresedni az a meggyőződés hogy a kamatlab leszállása a nagy aranykészlet és pénzbőség folytán állandó jelleggel bír s ez által hathatósan fogja sorokenteni a vállalkozást. Kaposonai kamatlab leszállásával kívánatosnak jelzi, hogy a takarékpénztári betétek adója megszűntessenek. Az élénk helyesléssel fogadták előterjesztés után az élénk a közgyűlés megnyitja s a jegyzőkönyvi vezetésére dr. Schreyer Jakab egyesületi titkáráé fel s Guttmann Adám elnökléte alatt egy szavazatszedő bizottságot küldi ki. A közgyűlés a csarnok jelentését Előadás Mór és Zerkovitz Emil felszólalásai után egyhangúlag el fogadta. Simler Sándor pénztárnok előterjesztette a nyereség-, veszteség- és mérleg-számlát, amelyet a közgyűlés egyhangúlag jóváhagyott és a választmányának a feloljót évre vonatkozólag a felmentvényt megadta. A folyó évre vonatkozó költségvétést Wollák Soma előterjesztése kapcsán 77.400 korona bevétellel és ugyanannyi kiadással állapították meg. A könyvtár-alap javára megszavazandó összeg kérésében hozzászóltak Vidor Jenő, Zerkovitz Emil, Kriszthaber Leo. — A választmány részbeni újjáavilásztása a következő eredményrel végződött. Megválasztották: Adler Lajos, Breitner L. Zsigmond, Lovag Falk Zsigmond, Fröhlich Miksa, ifj. János Ferenc, Jónás Henrik, Görög István, Látzkó Sándor, Lányos Leo, Mérey Benedek, dr. Mezei Mór, Schwarz Lajos, Seidler Sándor, Wertheimer Albert, szurdai Weiss Nándor, Zerkovitz Emil. A báromtagja számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: Auer Gyula, Mitzky B. Miksa és dr. Schober Béla.

A közgyűlés berekesztése előtt Széchy Károly keres. tanácsos egyesületi tag utalással azon kiváló érdemekre, amelyeket az élénkség tagjai, különösen az élénk, haraszt Jellinek Henrik, továbbá Kunz Ferenc, maróthi Fürst László alelnök és dr. Schreyer Jakab az egyesület körül szereztek, indítványozza hogy a közgyűlés a vezetőség tagjainak adandó és buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon. A közgyűlés az indítványt egyhangú lelkességgel elfogadta. Az élénk köszönetet mondott az ékként megnyilvánult bizalomért s a közgyűlést bezárta.

A Danubiusi Szoehonien Hartmann Egyesület Háló- és Gépgyár Részvénytársaság Tolnay Lajos miniszteri tanácsos elnöklésével mai napon tartotta rendes évi közgyűlést. Az igazgatóság jelentése szerint a mérleg 17.468 korona nyereséggel zárul, amelyet új számlára írnak át. A felemelt megadása után a közgyűlés az összeltehetetlenség törvény következtében az élénk állásáról lemondott Berzevicy Albert valóságos belső titkos tanácsos távozása feletti saplátának jegyzőkönyvileg adott kitést, ugyancsak járdalmas részvételt fejezte ki Wáldó Lajos igazgatóság tag elhunytá lelett. Az ezután történt választásoknál beválasztották az igazgatóságba: Görgey Vince nyugalmazott altábornagyot, dr. Pekár Imre és báró Schosberger Viktort, a felügyelőbizottságba: Móró Jánost, Auer Mór, Könyvi Manó, Neumann Ödönt, báró Lippe Viktort és Markó Albertot.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár ma délelőtti közgyűlést, báró Harkányi Frigyes elnökléte alatt. A közgyűlésben 92 részvényes jelent meg, 2058 szavazat képviselésében.

Az igazgatóság jelentéséből fölemlítjük a következőket: A gazdasági viszonyokban várt javulás, sajnos, a leoljót üzleti évből sem következett be; e mellett az uralkodó pénzbőség s az ezzel előidézett olcsó kamatlab-viszonyok kedvezőtlenül befolyásolták az üzleti eredményeket s ennek tulajdonítható, hogy az előző évi sikert teljesen elérni nem lehetett. Ami az egyes üzletágakat illeti, a betétek összege, könyvecskére, folyó-számlára és pénztári jegyekre, 63.009.345 korona 14 fillér volt. A leszámított üzletben az 1901. évi folyamában leszámítottak 200.576.905 korona 15 fillérnyi váltót s beváltak 189.641.952 korona 34 fillérnyit. A váltó-tárcában maradt 40.191.889 korona 67 fillér. Az 1901. év végén a váltótárcára összes állománya 45.942.445 korona 67 fillér volt. A készpénzbeli jelzálog-kölcsönök állása: 14.932.173 korona 59 fillér. Az intézet kisorsolatlan zálogleveleiből a mult év végével forgalomban volt 116.017 korona névértékű záloglevél s ennek biztosítására, a jelzálogul lekötött 253.400.000 korona becsértékű ingatlanok és az 5.933.808 koronára rugó külön biztosítási alap szolgál. Beszámolt még az igazgatóság az egyéb üzletágakban elért eredményekről is, megemlíti, hogy az intézet összes üzleti forgalma az 1901. évben 1.919.143.419 korona 21 fillér volt.

A mult üzletét tiszta nyeresége 1.769.057 K. 09 fillér. Javasolja az igazgatóság, hogy — az alapszabályszerű levonások után — a forgalomban levő 15.000 darab társasági részvények április hónap elsőjén esedékes szelvényét 120 koronával váltás be. Köz- és jótékony célokra 17.690 korona 57 fillér megszavazását javasolja az igazgatóság.

A jelentés előterjesztése után Jankovich János részvényes felvilágosításokat kér a bírói árverés útján megszerzett ingatlanok értékesítése dolgában s a leírásokra nézve. Vári Károly a nyereség elosztása tekintetében s az intézet birtokában levő értékpapírok s a közgyűlési választások módjáról vonatkozólag tesz megjegyzéseket. Kiss Károly kritizálja a vezetést, az értékpapírok kezelését s a személyi járandóságok nagyságát.

Az élénk kijelenti, hogy az igazgatóság arra nézve, hogy állandóan ugyanaz az osztalék adassék, természetesen sohasem vállalt felelősséget; egyéb-

íránt a mutatkozó különbség nem oly nagy, hogy e miatt méltó ok lehetne a felszólalásra. Közgyűlésileg adminisztrálni nem lehet; ne vessék föl tehát itt az egyéni kérdéseket. (Általános helyeslés.)

László Éde igazgatósági alelnök, amennyire az intézet érdeke megengedi, megadja a történeti felszólalásokra a kellő felvilágosítást. Kimutatja ennek során, hogy a bírói árveréseken átvett ingatlanokba fektetett tőke teljesen biztosítva van s nem kell aggodniok a részvényeseknek a felől, hogy ez a tőke hosszabb ideig le lesz kötve. A takarékpénztár kénytelenségből, az intézet érdekeinek a megőrzése céljából vett meg néhány ingatlan de azoknak legalább egyharmad része már el is van adva s a vételár beolvaj; a többi kétharmadát is bizonyára veszteség nélkül lehet majd értékesíteni. Kéri a részvényeseket, legyenek annyi türellemmel, hogy a viszonyok javulását várják meg, amíg a kénszerhelyzetből veszteség nélkül kerülhetnek ki. (Általános helyeslés.)

Az élénk ezután, néhány szóval esettelle a gazdasági viszonyokból eredő nehézségeket és kéri, vajjon a közgyűlés tudomásul veszi-e az igazgatóság jelentését s elfogadja-e a javaslatát s megadja-e a fölmentést. A nagy többség eljenzések, tapsok közben megadta ezt.

Jankovich János és társai indítványt adtak be az alapszabályok módosítására vonatkozólag. Az indítványozók nem kevesebb, mint tizenhárom rendbeli módosítást kívántak. Az indítvány körül hosszú vita fejlődött ki, amelyben résztvettek: Mihálovits Miklós, dr. Piusch Frigyes, Kollár Lajos, László Mihály, Némai Antal Bochkor Károly.

Az igazgatóság részéről terjedelmes ellenvéleményt terjesztettek elő, amely kijelenti, hogy az 1901. évi közgyűlés már gyökeresen átalakította az alapszabályokat, amely átalakítás magában foglalja, minden viszonyokra vonatkozólag a legszigorúbb intézkedéseket. Ezek megjelölésnek bizonyultak s a részvényesek érdekeit és jogait a legteljesebben biztosítják. Ezért az igazgatóság kéri a Jankovich-féle módosítások mellőzését. Erre ismét hosszú ideig tartó vita támadt, amelyben az előbbi tárgynál föl-szólltak csaknem valamennyien résztvettek. A vita végén Jankovich és társai névszerintű szavazást kértek, amit az élénk el is rendelt. Az eredmény a következő volt: igennel, vagyis Jankovichék indítványa mellett beadtak 217 szavazatot, nemmel 1819 szavazatot s így a közgyűlés az indítványt 1602 szótöbbséggel elvetette.

A lelkes eljenzéssel fogadott eredmény után dr. Piusch Frigyes mondott köszönetet az intézet vezetőségének s a tisztikarnak a rossz viszonyok közepette is elért szép eredményekért s ezzel a délelőtti 10 óra körül kezdődött közgyűlés délután 4 1/2 órakor véget ért.

Posta és telefon. A kereskedelemügyi miniszter Bács-Bodrog vármegyében a paksi postahivatálnál azzal egyesített távirduhivatalt rendeztetett be, amely koraoljót nappali szolgálattal működésbe 1902. február hó 1-én kezdette meg; továbbá Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyében a vésgrádi posta- és távirduhivatálnál környékbeli távbeszélő központot rendeztetett be és azt a helyközi távbeszélő forgalomra megállapított díjszabás és feltételek mellett, a helyi helyi központi távbeszélő forgalomba is bevonatla. Nevezett központ koraoljót nappali távbeszélő szolgálattal 1902. január hó 23-án adott át a közhasználatnak.

A Magyar Hitelközvetkező vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést Beck Dénes elnökléte alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az év végén 665 tagja volt a szövetkezetnek 3874 üzletirészsével, a befizetett tőket 368.360 korona. A tiszta nyereség 22.582 korona 52 fillér, amelyből a tartalékalap dotálása, a jutalékok levonása után 18.066 korona 34 fillér az étvársulat javára iratik, ami 6%-nak felel meg, míg a fennmaradó 2221 korona 00 fillér egy veszteség tartalékalap létesítésére iorditattik. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a felmentést megadta. Végül a felügyelő-bizottság eddigi tagjait újból megválasztotta, míg a választmányba Polács Bertalanat választották be tagnak.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közölni teszi, hogy az 1897. évi április 1-je óta érvényes Díjszabás gyors teherárak, valamint előállítás járulékok stb. szállítására a folyó évi hajózási igény megnyitásával új kiadásban jelenik meg. Az új kiadás magában foglalja a hatályon kívül helyezett díjszabás és az ahhoz megjelent (I-V.) pótlék halmozmányait. Az új díjszabás egyes példányai az igazgatóságnál 1 koronáért kaphatók.

Vásárosarnok. (Vámos és Brusi hatósági közvetítők (Budapest, Központi vásárosarnok) üzleti havi jelentése.) Vátozatlan viszonyok mellett az elmúlt heti üzlet, habár csak ismét közepes forgalmu, de minden tekintetben kielégítő volt. Az idényekkel, különösen öltözék nehéz zsirsértések, szép leherre tisztított sülők és szopos malacok továbbá lehozott sertésbűs, leszuró bárányok, I. rendű vágott baromfi és jó minőségű teava; kitűnő keresletnek örvendenek és mint-hogy a hozatalok ezen cikkben csekélyek, jó áron helyezhetők el. A itt felsorolt cikkek lehető nagy mennyiségben való szállítása igen ajánlatos. Husz-jelők. Vidéki marhahusban a mult hét végén megkezdődött szilárdabb irányzat egyre tart. I. r. jó minőségű husnak jó kelendősége van, de silány ár elhelyezése ma is nehéz. Ma vidéki marhahus eleje 40-70, hátulja 60-80 koronát jegyzett 100 kilonként minőség szerint. Borjúban az üzlet változatlan, a vételkedv kielégítő; jó minőségű kifejlett borjúk bőrből, hosszan mérve súlylevonás nélkül 80-90 fillérrel keltek el kilonként. — Sertések iránt nagyon élénk az érdeklődés, a hozatalok jóval kisebbek a fogyasztással s a piacra került árúért jó árakat fizettek a vevők és pedig nehéz öltözék zsirsó sertésekkel szallónával együtt 88-96, leherre tisztított torrázólt sülőkért 20 kiló súlyig 90-104, 20-40 kilós sülőkért 80-90 lehozott sertésbűsért 88-100 fillér kilonként minőség szerint. Feherre tisztított szopos malacok 140-150 koronával keltek el kilonként. — Nyuzott birka kilója

40-60 fillért jegyzett bárányok párjáért 10-18 koronát értünk el. Elő baromfiban nem volt számottevő üzlet, az árak vátozatlanok. Vágott baromfi egyre jobb keresletnek örvend, a szállítás rendszeresen föl taatja ajánlatos. Ma I. r. hizott tisztán és helyesen kelte vágott kacsákért és ludakért 1.20-1.24 gyengébb minőségű árúért 1.14-1.16, vágott pulykákért 1. — 1.10 koronát értünk el kilonként. — Tojásban a mult héten változatlan volt az üzlet, a ma befallt hidegebb idő és hősés az árak némi emelkedését idézte elő és a mai hozatalok 71-72 koronával nyertek elhelyezést. — Vajban kitűnő az üzlet, a fogyasztás nagy és a vételkedv telette élénk; I. r. szövetkezeti teavaért ma 2.20-2.40, közönséges teavaért 2. — 2.10, jó triss 15zövájért 1.40-1.60, korona érhető el kilonként, minőség szerint. Vadfélékben most már csendes az üzlet, a nyulak eladási ideje lejárt, szarvas egészben mérve 60-74 fillér, vadászó nagyság szerint 60-100 fillér, dámvad 80-90 fillérrel kelt el kilonként. Szives figyelmébe ajánljuk a tejszövetkezeteknek hogy most a legalkalmasabb az idő termékeiknek állandó vevőket biztosítani. Mi bármily mennyiségű vajat jól elhelyezhetünk és állandó fogyasztást biztosíthatunk. Kérjük szives értesítéseiket, hogy szerződéseik mikor járnak le, esetleg mily mennyiség áll már most rendelkezésükre és ajánljuk néhány próbaküldeményt szállítását.

Szerkesztői üzenet.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

V. I. Sándorúvar. Irja meg egy Apróhirdetésben s ez üzenetünkre való hivatkozással küldje be a szerkesztőség címére.

W. Ö. Mohács. K. K. és B. L. leveleit címezze a Népszínházhoz, F. S. levelet a Magyar Színházhoz, P. Y. címe: Bécs, Hotel Imperial.

Hú előfizető. Címezze a levelet egyik „Paprika Janosi” színháznak a Városigetbe, a posta valamelyiknek bizonyára kézbesíti.

A. H. Galgó. A kiadóhivatal intézkedett s a hirdetés nem jelenik meg ezentul.

L. V. M. A nyomdászoktól kérjen költségvetési ajánlatot.

Sorsjegyek.

Karossava 4807-11 olasz vörös-kereszt sorsjegye 30 lírát nyert a törlesztő huzáson. — H. B. 8448-2 osztrák vörös-kereszt sorsjegye 26 koronát nyert a törlesztő huzáson. — B. M. Csantavér. 2035-32 Rudolf sorsjegye 24 koronát nyert. Beválthatja Szalai és Társa bankháznál VII. Erzsébet-körút 12. — Tanító Miava. 2936 sz. Kráki sorsjegye 60 koronát nyert. — Balaton 100. 2876-79 Bazilika sorsjegye 12 koronát nyert a törlesztő huzáson. — G. J. Nagy-Atad. 7925-17 Bazilika sorsjegye 13 koronát nyert a törlesztő huzáson. — Cs. Arad. 28072 számú Waldstein sorsjegye 30 pengő forinttal lett kihuzva. — Mind-szentli. Koronajáradék, Regále-kötvény és mindenféle állampapír, sorsjegyek.

Unió, B. I. Deés, O. K. Gy., K. I. Szolnok, G. A. Galgócz, A. Gy. Losoncz, E. Gy. Karczag, M. Nádas előfizető. S. A. N.-Keresztur, K. L. Mezőkövesd, I. A. Tóvis, S. V. L. S. Salgótarján: sorsjegyeik nem nyertek.

Szalai és Társa bank és váltóüzlete a m. kir. szab. osztálysorsjatek főkarosztálya

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állam papírokat a napi áron, elad sorsjegyeket részlet-fizetésre, ellenőrizi a sorsjatek huzásait, beváltja a kisorsolt sorsjegyeket és az esedékes szelvényeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre és értékpapírokra.

Napirend.

Naplár: Hétfő, február 17. — Római katolikus: Donát VI. — Protestáns: Donát. — Görög-ország: (február 4.) Szodor — Zsidó: Adar 10. — Nap két: 6 óra 47 percek. — Nyuzsik: 5 óra 9 percek. — Hold két: 11 óra 54 percek délelőtti. — Nyuzsik: 2 óra 81 percek éjeli.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Természetrajzi tár nyitva van délelőtti 9 órától délután 1 óráig. — Többi társi 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva.

Iparművészeti Múzeum zárva. Telenozsai iparmúzeumi. Nyitva délelőtti 9-12 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtti 10-12 óráig. Az Erzsébet-emelek kiállítása a városligeti Múcsarnokban délelőtti 9-4-ig. Belépődíj nincs.

Zichy-kiállítás a Nemzeti Szaloban (Ferenciek-tere 9.) d. e. 9 órától este 9-ig. Belépődíj 1 korona.

Feszty-kiállítás a városligeti Múcsarnokban, nyitva délelőtti 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 1 kor.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtti 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kertől Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtti 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az utelvezetés arisztokraták is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtti 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

M. KIR. OPERAHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. Julius Caesar.

Szomorujáték 6 felv. Irta: Shakespeare. Fordította: Vörösmarty Mihály.

Table with 3 columns: Actor Name, Role, and Partner Name. Includes Julius Caesar, Octavius, Antonius, Brutus, Cassius, Metellus, Popilius, Decius Brutus.

MAGYAR SZÍNHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Irta Rudvard Stone. Fordította Faragó Ödön.

Table with 3 columns: Actor Name, Role, and Partner Name. Includes Ton Dawentry, Harriet, Jean Dickson, Kitty, Ramajanah, Lotti.

VIGSZÍNHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. A Gyurkovics-lányok.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Herzeg Ferenc.

Table with 3 columns: Actor Name, Role, and Partner Name. Includes Radványi, Hegedűs, Horkay Feri, Mici, Katalin, Ella, Liza.

NÉPSZÍNHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. Ádám és Éva.

Operett 3 felv. Irta Blum és Toché. Zenéjét szerz. G. Serpette.

Table with 3 columns: Actor Name, Role, and Partner Name. Includes Ádám, Éva, Adramalek, Lucifer, Asmódi, Gábor.

URANIA SZÍNHÁZ. Hétfő, 1902. február hó 17-én. Először: Az állatok világa.

Kedzete 7 1/2 órákor.

Advertisement for Somossy-Mulató. Features 'Frizzó Fregoli vendéglátéka' and 'a nagy siker miatt pár napra meglelt hosszabbítva.' Includes address: Király-utca 71.

Készpénzkölcsön Földbirtokokra. A becserétek háromnegyed részéig 4% ellenében 15-60 évi törlesztésre.

FŐVÁROSI ORFEUM. Nagymező-utca 17. Ma lép föl először: Loie Fuller. Nincs főemelt helyár.

HUZAS Magyar vör. kor. sorsjegye. MARCIUS 1-én. BAZILIKA-SORSJEGY. 24 havi részletfizetésre.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ. BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE. Képes diszmű két kötetben. A legjelesebb szakírói közreműködésével.

ZENEMŰ-ÚJDONSÁGOK. ALLAN, Florodora zong-kivonat 2 kéze. ARONSON, HONEY Love Me Do! Pillangó k. a. betét-dala.

Sérvben szenvedők! Ingyen és bérmentve küldök minden érdeklődőnek a szervek keletkezésé, közlése és gyógyítására vonatkozó népzert. tudományos ismereteket.

A legjobban ajánlt gyümölcsfa- és faiskolák W. Klenert, Graz. (tulajd. Klenert Vilmos, előzőtt Klenert és Geiger)

Nászajándéknak alkalmas már 1902. évi újdonságok kaphatók Hegedűs Zsigmondnál, Andrassy-ut 17. sz. u. m. olajfestmények, aquarellek, acélmetszetek, keretek, florentin és velencei tükrök, etagerek, fali consolok, oszlopok, szalon állványok és szekrények, paravanok, dohánysző, kártyázó szerzőr. jour szalon és díszes női írós-áztalok, órák, kandelaberek, szobrok, vázák, író és szivar-készletek, művészeti kivitelű bronz, porcellán és üveg-tárgyak stb.

Öreg szilviorium!! Tiszteletkérdés kereskedő vállalatok. Prima-örök 40 éves 16 foltos bekoltozterje az forint né Temesvár. Ezen a nagyon rendezésnek a szállítást én. Bontom. Hordok saját árban számítok szokat jókiban visszavesszem 3 hónapra belül németes visszaküldésed. Az áru készpénzzel vagy kollé referenciákkal utánvéttel küldetik.

Irnek szép írása, józan élett, szorgalmas, vidéki gazdasági iródban azonnal felvételt. Lehet család vagy nőlen. Cím: Ermolókai Elő Szőlőművelés-Társ. Nagy-Kagya, up. Székelyhid.

Hirdetmény. A kézbesíthetetlen küldemények és fölös tárgyak vasuti üzletszabályzat 70.§-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órákor az alább felsorolt állományok teherraktáráiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezenel meghívatik.

Table with 2 columns: Location and Price. Includes Arad, Kolozsvár, Budapest, Szatmár-Németi, Zágráb, Pozsony, Miskolc góm., Pápa, Ujvidék, Szeged, Győr, N.-Várad, Debrecen, Pécs, Bp. nyugoti, Békés-Osaba, Kassa, Budapest, 1902. február 8-án.

Színházak heti műsora. Table with 6 columns: Day, M. Kir. Operaház, Nemzeti színház, Vígszínház, Népszínház, Magyar színház. Rows for Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, d. u. Vasárnap este.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburgban (Angolhon.) Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4. Évi bevétel 30.000.000. Kiutalt nyereségrészek 170.000.000. Vagyon 210.000.000. Halálesetek folytán kifizetve 181.000.000.